

VASTUVÕETUD TEKSTID

P6_TA(2007)0032

Kinnipeetavate transport ja ebaseaduslik kinnipidamine**Euroopa Parlamendi resolutsioon LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise kohta (2006/2200(INI))***Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse oma 15. detsembri 2005. aasta resolutsiooni Euroopa riikide oletatava kasutamise kohta CIA vangide transportimiseks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks⁽¹⁾;
  - võttes arvesse oma 18. jaanuari 2006. aasta otsust luua LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise uurimise ajutine komisjon⁽²⁾;
  - võttes arvesse oma 6. juuli 2006. aasta resolutsiooni LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise kohta, mis võeti vastu ajutise komisjoni töö vaheetapis⁽³⁾;
  - võttes arvesse delegatsioone, mis parlamendi ajutine komisjon on saatnud endisse Jugoslaavia Makedoonia vabariiki, Ameerika Ühendriikidesse, Saksamaale, Ühendkuningriiki, Rumeeniasse, Poolasse ja Portugali;
  - võttes arvesse kuulamisi (kokku 130), mis ajutine komisjon oma koosolekute, delegatsioonide lähetuste ja konfidentsiaalsete intervjuude käigus läbi viis;
  - võttes arvesse kõiki kirjalikke seisukohti, mis ajutine komisjon sai või millele ta juurde pääses, eriti ajutisele komisjonile edastatud (eelkõige Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsiooni (Eurocontrol) ja Saksa valitsuse poolt) ning mitmesugustest allikatest saadud konfidentsiaalseid dokumente;
  - võttes arvesse oma 30. novembri 2006. aasta resolutsiooni edusammude kohta ELis vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel (ELi lepingu artiklid 2 ja 39)⁽⁴⁾, eelkõige selle lõiget 3;
  - võttes arvesse oma 13. juuni 2006. aasta resolutsiooni kinnipeetavate olukorra kohta Guantánamos⁽⁵⁾;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 175;
  - võttes arvesse LKA poolt kinnipeetavate transpordiks ja ebaseaduslikuks kinnipidamiseks Euroopa riikide väidetava kasutamise uurimise ajutise komisjoni raportit (A6-0020/2007),
- A. arvestades, et oma 6. juuli 2006. aasta resolutsioonis otsustas Euroopa Parlament, et „ajutine komisjon jätkab tööd 12-kuulise ametiaja järelejäänud perioodil, ilma et see piiraks kodukorra artikli 175 kohaldamist, milles käsitletakse ametiaja pikendamise võimalust”;
- B. arvestades, et võttes vastu oma 22. novembri 1990. aasta resolutsiooni Gladio juhtumi kohta⁽⁶⁾, juhtis parlament juba enam kui 16 aastat tagasi tähelepanu salajase tegevuse olemasolule, milles osalesid luureteenistused ja sõjaväelised organisatsioonid ilma piisava demokraatliku kontrollita;

⁽¹⁾ ELT C 286 E, 23.11.2006, lk 509.

⁽²⁾ ELT C 287 E, 24.11.2006, lk 159.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0316.

⁽⁴⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0525.

⁽⁵⁾ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0254.

⁽⁶⁾ EÜT C 324, 24.12.1990, lk 201.

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

- C. arvestades, et liikmesriigid ei saa hoida kõrvale neile ühenduse ja rahvusvahelise õiguse poolt kehtestatud kohustustest, lubades oma territooriumil töötada muude riikide vähem piiravate õigusnormidega reguleeritud luureteenistustel; arvestades lisaks, et luureteenistuste operatsioonid on põhiõigustega kooskõlas üksnes siis, kui eksisteerib asjakohane kord nende jälgimiseks;
- D. arvestades, et inimväärkuse puutumatus põhimõte on sätestatud rahvusvahelises inimõigusi käsitlevas õiguses, eelkõige inimõiguste ülddeklaratsiooni preambulis ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti preambulis ja artiklis 10, ning arvestades, et see põhimõte on tagatud Euroopa Inimõiguste Kohtu lahenditega; arvestades, et kõnealune põhimõte on sõnastatud enamiku liikmesriikide põhiseadustes ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta⁽¹⁾ artiklis 1 ja arvestades, et nimetatud põhimõtet ei tohiks õõnestada ei rahu ega sõja ajal isegi mitte julgeolekukaalutlustel;
- E. arvestades, et inimväärkuse puutumatus põhimõte on aluseks kõikidele teistele inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste, Euroopa ja riiklike õigusvahenditega tagatud põhiõigustele, eelkõige õigusele elule, õigusele kaitsele piinamise ning ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise eest, õigusele vabadusele ja turvalisusele, õigusele kaitsele tagasisaatmise, väljasaatmise või väljaandmise korral ja õigusele tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtupidamisele;
- F. arvestades, et erakorralise üleviimise ja salajase kinnipidamisega seonduvad mitmekordsed inimõiguste rikkumised, eelkõige rikutakse õigust vabadusele ja turvalisusele, õigust kaitsele piinamise ja julma, ebainimliku või alandava kohtlemise eest, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja äärmuslikel juhtudel õigust elule; arvestades, et mõningatel juhtudel, kui üleviimine lõpeb salajase kinnipidamisega, kujutab see endast sunniviisilist kadumist;
- G. arvestades, et piinamise keelamine on rahvusvahelise õiguse peremptoorne norm (*ius cogens*), millest erandeid teha pole võimalik, ning et kohustus piinamise eest kaitsta ning seda uurida ja selle eest karistada on kõikide riikide suhtes kehtiv kohustus (*erga omnes*), mis on ette nähtud inimõiguste ülddeklaratsiooni artikliga 5, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artikliga 7, inimõiguste ja põhivabaduste kaitse Euroopa konventsiooni artikliga 3 ja seonduvate kohtuotsustega, Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 4 ning liikmesriikide riiklike põhiseaduste ja õigusaktidega; arvestades, et Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil vastu võetud piinamist ja jälgimismehhanisme käsitlevad erikonventsioonid ja -protokollid näitavad kõnealusele puutumatu õigusnormile rahvusvahelise üldsuse poolt omistatavat tähtsust; arvestades, et diplomaatiliste garantiide kasutamine on kõnealuse kohustusega kokkusobimatu;
- H. arvestades, et demokraatlike riikide puhul, kellele on omane õigusriigi põhimõtetest kinnipidamine, ei saa võitlust terrorismi vastu võita, ohverdades või piirates neidsamu põhimõtteid, mida terrorism püüab hävitada, eelkõige ei tohi kunagi ohtu seada inimõiguste ja põhivabaduste kaitset; arvestades, et terrorismi vastu saab ja tuleb võidelda legaalsete vahenditega ja see tuleb võita rahvusvahelist ja riiklikku õigust austades;
- I. arvestades, et on vaja luua nii rahvusvahelise kui ka siseriikliku õiguse raames tõhusad õiguslikud vahendid terrorismiga võitlemiseks;
- J. arvestades, et Ameerika Ühendriikide valitsuse terrorismi vastu võitlemise strateegias on kasutatud ulatuslikke vahendeid Euroopa kodanikke puudutavate tundlike andmete jälgimiseks, nagu reisijate registre (PNR) leping ja pangaandmete jälgimine Ülemaailmse Pankadevahelise Finantsinfo Ühingu (SWIFT) võrgustiku kaudu;
- K. arvestades, et käesolev raport ei ole mõeldud rünnakuna salateenistuste kinnise olemuse vastu, vaid pigem nende salajaste tegevuste ebaseaduslikkuse hukkamõistmiseks, mis uuritavatel asjaoludel tõid asjakohase demokraatliku kontrolli puudumisel kaasa siseriikliku ja rahvusvahelise õiguse rikkumise;

(¹) EÜT C 364, 18.12.2000, lk 1.

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

- L. arvestades, et 6. septembril 2006 kinnitas USA president George W. Bush, et Luure Keskagenteer (LKA) kasutas väljaspool Ameerika Ühendriike salajast kinnipidamisprogrammi;
- M. arvestades, et president George W. Bush ütles, et erakorraliste üleviimiste ja salajase kinnipidamisprogrammi käigus saadud üliolulist teavet on jagatud teiste riikidega ja et programm jätkub, mis osutab väga tõenäolisele võimalusele, et mõned Euroopa riigid võivad olla teadlikult või enese teadmata vastu võtnud piinamise abil saadud teavet;
- N. arvestades, et ajutine komisjon on saanud konfidentsiaalsest allikast dokumendid Euroopa Liidu (EL) ja Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni (NATO) välisministrite, kaasa arvatud USA riigisekretäri Condoleezza Rice'i, Atlandi-ülese mitteametliku kohtumise kohta 7. detsembril 2005, mis kinnitavad, et liikmesriigid olid erakorraliste üleviimiste programmist teadlikud, samal ajal kui kõik ajutise komisjoni ametlikud koostööpartnerid andsid kõnealusel küsimuses ebatäpset teavet;
- O. arvestades, et ajutine komisjon on saanud konfidentsiaalsest allikast dokumendid nõukogu rahvusvahelise avaliku õiguse töörühma (COJUR) ja Atlandi-üleste suhete töörühma (COTRA) kohtumiste kohta USA Riigidepartemangu kõrgete esindajatega 2006. aasta esimesel poolel (täpsemalt 8. veebruaril ja 3. mail 2006), samal ajal kui nõukogu eesistujalt saadi üksnes kõnealuste dokumentide kokkuvõtlik versioon; arvestades, et Euroopa Parlamendi vastava taotluse alusel nõukogu poolt parlamendile saadetud dokumendid kõnealuste kohtumiste kohta olid menetluste ebatäielikud kokkuvõtted, kust olulised osad puudusid;
- P. arvestades, et Euroopa Parlamenti nende kohtumiste kohta ei teavitatud ja kohtumiste menetlusi hoiti täielikus saladuses;
- Q. arvestades, et käesolevas resolutsioonis tuleb „Euroopa riikide” all mõista liikmesriike, kandidaatriike ja assotsieerunud riike, nagu on osutatud ajutise komisjoni 18. jaanuaril 2006. aastal vastu võetud mandaadis,
1. tuleb meelde, et terrorism kujutab endast üht peamist ohtu Euroopa Liidu julgeolekule ning et terrorismi vastu tuleb võidelda kõigi Euroopa valitsuste seadust järgivate ja koordineeritud jõupingutuste abil, tihedas koostöös rahvusvaheliste partneritega ja eelkõige Ameerika Ühendriikidega, vastavalt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) tasandil määratletud strateegia suundadele; rõhutab, et terrorismivastane võitlus peab toimuma meie ühiseid demokraatia, õigusrüügi, inimõiguste ja põhiõiguste väärtusi järgides ja nende kaitseks; rõhutab lisaks, et kogu ajutise komisjoni poolt tehtava töö eesmärk on anda panus selliste terrorismivastase võitluse selgete ja suunatud meetmete väljaarendamisse, mis on üldiselt aktsepteeritavad ning järgivad riiklikku ja rahvusvahelist õigust;
  2. on seisukohal, et pärast 11. septembrit 2001 on niinimetatud „terrorismivastane sõda” – oma liialdustes – kaasa toonud tõsise ja ohtliku inimõiguste ja põhivabaduste õnnestamise, nagu on märkinud ametist lahkuv ÜRO peasekretär Kofi Annan;
  3. on veendunud, et üksikisiku õigused ja inimõiguste täielik austamine aitavad kaasa julgeolekule; peab vajalikuks, et julgeolekuvajaduse ja üksikisikute õiguste vahelises suhtes tagatakse alati inimõiguste täielik austamine, tagades kahtlusaluste terroristide üle kohtuprotsessi pidamise ning nende karistamise korrakohase menetluse järgi;
  4. rõhutab, et positiivne kohustus austada, kaitsta ja edendada inimõigusi on siduv, olenemata asjaomase isiku õiguslikust seisundist, ja et vältida tuleb igasugust diskrimineerimist liikmesriikide kodanike, alaliste elanike või mis tahes teiste isikute hulgas, kellel on õigus liikmesriikide kaitsele või kes kuuluvad muul viisil nende jurisdiktsiooni alla;
  5. tuleb meelde, et käesoleva, ajutise komisjoni raportil põhineva resolutsiooni eesmärk on ühelt poolt vastutuse kindlakstegemine juhtumite puhul, mida komisjonil on olnud võimalik kontrollida ning teiselt poolt meetmete kavandamine, vältimaks seoses terrorismivastaste meetmetega toime pandud kuritarvituste ja rikkumiste kordumist;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

6. võtab teadmiseks USA presidendi George W. Bushi 6. septembril 2006. aastal tehtud avalduse, kelle sõnade kohaselt „väikest arvu sõja kestel tabatud kahtluseliseid terroristide juhte ja terroriste on peetud kinni ja kuulatud üle väljaspool Ameerika Ühendriike, LKA hallatud eraldi programmi raames” ja et paljud seal kinni peetud isikuist on seejärel viidud üle Guantánamosse ning on ülimalt tõenäoline, et teisi kinnipeetavaid hoitakse endiselt salajastes kinnipidamiskohtades; võtab teadmiseks Föderaalset Juurdlusbüroo (FJB) 2. jaanuari 2007. aasta aruande, milles mainitakse 26 tunnistust väärkohtlemise kohta Guantánamos alates 11. septembrist 2001;
7. mõistab seetõttu hukka nõukogu teatavate liikmesriikide vastuseisust tingitud võimetuse võtta 15. septembri 2006. aasta üldasjade ja välissuhete nõukogu istungil vastu lõppjärelused vastuseks kõnealusele avaldusele ja nõuab, et nõukogu võtaks need viivitamata vastu, et hajutada mis tahes kahtlused liikmesriikide valitsuste koostöö ja osaluse kohta erakorralistes üleviimistes ning salavanglate programmis minevikus, praegu ja tulevikus;
8. kutsub nõukogu ja liikmesriike üles esitama kooskõlas parlamendi seisukohaga selget ja jõulist avaldust, milles nõutakse, et USA valitsus lõpetaks erakorraliste vahistamiste ja üleviimiste praktika;
9. taunib asjaolu, et Euroopa riikide valitsused ei pidanud vajalikuks nõuda USA valitsuselt selgitusi salavanglate olemasolu kohta väljaspool USA territooriumi;
10. võtab teadmiseks USA Riigidepartemangu õigusnõuniku 3. mail 2006. aastal nõukogus liikmesriikide esindajatega toimunud kohtumisel esitatud avaldused, mille kohaselt erakorraliste üleviimiste programmi täideviimisel, mille olemasolu nõunik tunnistas, järgiti alati täielikult asjaomaste riikide suveräänsust; märgib, et see avaldus leidis hiljem kinnitust ajutise komisjoni Washingtoni külastanud delegatsiooniga toimunud kohtumisel;
11. tänab endisi LKA agente, kes nõustusid tegema ajutise komisjoniga koostööd, eelkõige teatud konfidentsiaalsetel kohtumistel, kus nad kinnitasid, et erakorraliste üleviimiste programm sai alguse juba 1990. aastatel;
12. tervitab USA Senati valimistel uue enamuse moodustanute teadet, et Senat hakkab LKA erakorraliste üleviimiste programmi uurima; märgib, et see kinnitab veelgi ajutise komisjoni töö asjakohasust;
13. mõistab hukka paljude liikmesriikide ja Euroopa Liidu Nõukogu koostöö puudumise ajutise komisjoni; rõhutab, et liikmesriikide ning eriti nõukogu ja selle eesistujariikide käitumine on langenud kaugelt alla standardi, mida parlamendil on õigust oodata;
14. usub, et konkreetsete vastuste täielik puudumine ohvrite, valitsusväliste organisatsioonide (VVOde), meedia ja parlamendisaadikute poolt tõstatatud küsimustele on üksnes tugevdanud juba niigi hästi dokumenteeritud väidete paikapidavust;
15. rõhutab Itaalia, Saksamaa, Hispaania ja Portugali kohtuvõimude poolt ette võetud tõsist ja ranget tööd, mis puudutab ajutise komisjoni töövaldkonda kuuluvaid väiteid, ja kutsub teiste liikmesriikide kohtuorganeid ajutise komisjoni kättesaadavaks tehtud olulise teabe alusel samamoodi käituma;
16. julgustab Euroopa riikide parlamente jätkama või algatama kõnealuste väidete põhjalikku uurimist viisil, mida nad peavad kõige kohasemaks ja tõhusamaks, kaasa arvatud parlamendi uurimiskomisjone luues;
17. tunnustab maailma trükiajakirjandust, eriti USA ajakirjanikke, kes avalikustasid esimestena erakorralise üleviimisega seotud kuritarvitused ja inimõiguste rikkumised, demonstreerides nii USA trükiajakirjanduse silmapaistvat demokraatlikku traditsiooni; tunnustab ühtlasi mitmete VVOde, eelkõige Statewatchi, Amnesty Internationali ja Human Rights Watchi jõupingutusi ja tublit tööd kõnealustes küsimustes;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

18. tunnistab, et osa ajutise komisjoni raporti teabest, sealhulgas LKA salavanglate olemasolu, pärineb USA ametlikest või mitteametlikest allikatest, mis näitab USA demokraatiale omast elujõulisust ja enesekontrolli;
19. väljendab sügavat tänu kõigile ohvritele, kellel leidus vaprust jagada ajutise komisjoniga oma sügavalt traumeerivaid kogemusi;
20. kutsub kõiki Euroopa riike mitte võtma meetmeid ametnike, endiste ametnike, ajakirjanike või teiste isikute vastu, kes on ajutisele komisjonile või muudele uurimisorganitele antud tunnistuste või muu teabe abil aidanud heita valgust terrorismis kahtlustatavate erakorralise üleviimise, ebaseadusliku kinnipidamise ja transportimise süsteemile;
21. kordab oma 6. juuli 2006. aasta resolutsioonis väljendatud seisukohta, milles ta kutsub nõukogu võtma vastu ühist seisukohta, mis välistab lihtsa kolmandate riikide diplomaatiliste garantiide kasutamise mis tahes seadusliku riigist väljasaatmise alusena, kui on piisavalt alust uskuda, et isikuid ähvardab piinamine või väärkohtlemine;

Koostöö ELi institutsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega

22. taunib asjaolu, et nõukogu ja selle eesistujariik ei täida Euroopa Liidu lepingu artiklite 21 ja 39 kohaseid kohustusi teavitada Euroopa Parlamenti täielikult ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) peamisest aspektidest ja põhilistest valikuvõimalustest ning tööst, mis toimub politseikoostöö ja õigusalasel koostöö alal kriminaalasjades;
23. peab kõnealuses kontekstis täiesti vastuvõetamatuks asjaolu, et nõukogu kõigepealt varjas ja esitas seejärel Euroopa Parlamendi nõudmise peale USA valitsuse kõrgete esindajatega peetud regulaarsete arutelude kohta üksnes osalise teabe, kinnitades, et see on ainus olemasolev versioon; mõistab lisaks hukka asjaolu, et nõukogu viitas kolmanda riigi valitsuse palvele jätta teave salajaseks;
24. juhib tähelepanu, et kõnealused etteheited nõukogule käivad kõigi liikmesriikide valitsuste kohta, sest neil on nõukogu liikmetena kollektiivne vastutus;
25. on nõrдинud, et nõukogu tollane eesistuja olevat teinud ettepaneku kehtestada koos USA valitsusega ühine raamistik terrorismis kahtlustatavate üleviimise standardite kohta, nagu kinnitasid isikud, kes osalesid 3. mail 2006. aastal Brüsselis toimunud nõukogu rahvusvahelise avaliku õiguse töörühma (COJUR) ja Atlandi-üleste suhete töörühma (COTRA) kohtumisel USA Riigidepartemangu kõrgete esindajatega;
26. nõuab Ameerika Ühendriikidega ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori Gijs de Vriesi sõnade kohaselt „üleviimise” ja „erakorralise üleviimise” definitsiooni osas peetud arutelude tulemuste avaldamist;
27. võtab teadmiseks asjaolu, et Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär ja ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) kõrge esindaja Javier Solana kinnitas uuesti, et liikmesriigid peavad tagama, et kõik meetmed, mis nad terrorismiga võitlemiseks võtavad, on kooskõlas nende rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustustega; väljendab muret puuduste üle nõukogu ja tema peasekretäri ajutise komisjoni ees antud seletustes nõukogu arutelude ja teadmiste kohta selle üle, missuguseid meetodeid Ameerika Ühendriigid oma terrorismivastases võitluses kasutavad; taunib asjaolu, et ta ei suutnud täiendada ajutise komisjoni käsutuses juba olevaid tõendeid; palub nõukogul esitada kõik talle teadaolevad faktid ja arutelud, mis puudutavad ajutise komisjoni pädevuses olevaid küsimusi ning edendada inimõigustest ja põhivabadustest kinnipidavat Euroopa välispoliitikat ja rahvusvahelist terrorismivastast strateegiat;
28. seab küsimuse alla ELi terrorismivastase võitluse koordinaatori Gijs de Vriesi ametiposti tegeliku sisu, kuna ta ei olnud võimeline andma rahuldavaid vastuseid ajutise komisjoni tõstatatud küsimustele; on arvamisel, et lähitulevikus tuleb tema pädevused ja volitused ning tema tegevuse läbipaistvuse suurendamine ja Euroopa Parlamendi poolne jälgimine üle vaadata ja neid tugevdada, et suurendada Euroopa mõõdet terrorismivastases võitluses;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

29. taunib Euroopa Politsei ameti (Europol) direktori Max-Peter Ratzeli keeldumist ajutise komisjoni ette ilmuda, eriti kuna on selgunud, et politseiametisse oli lähetatud kontaktametnikke, eelkõige USA luureteenistustest; nõuab, et ta esitaks Euroopa Parlamendile igakülgse teabe nimetatud kontaktametnike rolli, nende ülesannete ja andmete kohta, millele neil oli juurdepääs, ning kõnealuse juurdepääsu tingimuste kohta;
30. tänab komisjoni asepresidenti Franco Frattini tema koostöö eest ajutise komisjoniga ja julgustab komisjoni tugevdama oma tegevust jätkuvates jõupingutustes tõe väljaselgitamiseks ning ajutise komisjoni poolt analüüsitud juhtumite kordumise ärahoidmiseks;
31. tervitab eriti asepresident Frattini poolt üles näidatud pühendumust rahvusvahelise terrorismi vastu võitlemise valdkonnas Euroopa–Atlandi koostööraamistiku käivitamise suhtes, millel oleks inimõiguste ja põhivabaduste kaitse osas ühtlustatud eeskirjad;
32. tänab Eurocontrol'i ja eriti selle direktorit suurepärase koostöö ja ajutise komisjoniga jagatud väga väärtusliku teabe eest;
33. tunnustab ajutise komisjoni tihedat koostööd Euroopa Nõukoguga, eelkõige selle parlamentaarse assamblee ja peasekretäri, ning julgustab selle õigusküsimiste ja inimõiguste komisjoni – ja selle presidenti, senaator Dick Martyt – oma tööd jätkama; rõhutab seni kahe komisjoni poolt saavutatud tulemuste lähendumist; toetab peasekretär Terry Davise poolt Ministrite Komiteele antud soovitusi;
34. väljendab sügavat muret seoses NATO endise ja praeguse peasekretäri lord Robertsoni ja Jaap de Hoop Schefferi keeldumisega ajutise komisjoni ette ilmuda ja kõnealuse organisatsiooni eitava vastusega parlamendikomisjoni taotlusele saada juurdepääs Põhja-Atlandi Nõukogu 4. oktoobri 2001. aasta otsusele, mis puudutab Põhja-Atlandi lepingu artikli 5 rakendamist pärast 11. septembri 2001. aasta rünnakuid Ameerika Ühendriikide vastu; kordab oma taotlust teha otsus avalikuks ning anda vähemalt teavet selle sisu kohta, selle rakendamise kohta minevikus ja käesoleval ajal, selle kohta, kas dokument on ikka veel jõus ja kas LKA lennud on toimunud selle raames;
35. tänab ÜRO eriraportööri Manfred Nowakit (piinamise küsimused) ja Martin Scheinini (inimõiguste edendamine ja kaitse seoses terrorismivastaste meetmetega) nende panuse eest ajutise komisjoni töösse, kahetsedes samas, et inimõiguste ülemkomissaril Louise Arbouril ei olnud võimalik ajutise komisjoniga kohtuda; tänab Euroopa inimõiguste ekspertide võrgustikku ja eriti selle koordinaatorit Olivier De Schutterit nende panuse eest ajutise komisjoni töösse;

Ajutise komisjoni poolt analüüsitud teave***Erakorraline üleviimine ning õhuruumi ja lennuväljade väärkasutamine***

36. tuletab meelde, et erakorraline üleviimine on kohtuväline praktika, mis on vastuolus kehtivate rahvusvaheliste inimõigustealaste normidega ning mille korral terrorismis kahtlustatav isik ebaseaduslikult röövitakse, vahistatakse ja/või antakse USA ametiisikute kätte ja/või transporditakse ülekuulamiseks teise riiki, millega enamikul juhtudest kaasneb suhtlemisvõimaluseta kinnipidamine ja piinamine;
37. taunib asjaolu, et kannatanute perekondi hoitakse nende sugulaste saatuse suhtes täielikus teadmatuses;
38. rõhutab, hoolimata mõnede USA esindajate poolt ametlikes ja erakõnedes tekitatud tahtlikust segadusest, et erakorraline üleviimine on täiesti erinev praktika sellest, mida mõned Euroopa riigid on üksnes väga erakorralistel juhtudel kasutanud, nimelt väga tõsistes kuritegudes ametlikult süüdistatavate isikute kinnipidamisest või vahi alla võtmisest kolmandates riikides selleks, et tuua nad Euroopa pinnale, et esitada neile kriminaalsüüdistus kohtus koos kõigi kohtusüsteemist tulenevate õiguslike tagatistega;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

39. mõistab hukka erakorralise üleviimise kui Ameerika Ühendriikide poolt terrorismivastases võitluses kasutatud ebaseadusliku vahendi; mõistab lisaks hukka kõnealuse praktikaga mitmetel juhtudel nõustumise ja selle varjamise teatud Euroopa riikide salateenistuste ja valitsusasutuste poolt;
40. mõistab hukka igasuguse erakorralise üleviimise ohvrite ülekuulamise osalemise, kuna see kujutab endast kõnealust tüüpi ebaseadusliku menetluse taunitavat seadustamist, isegi kui ülekuulamise osalejad ei vastuta otseselt ohvrite röövimise, kinnipidamise, piinamise või väärkohtlemise eest;
41. on seisukohal, et erakorralise üleviimise praktika on mõjunud terrorismivastasele võitlusele ebasoodsalt ja et erakorraline üleviimine tegelikult kahjustab ja õõnestab terrorismis kahtlustatavate suhtes läbiviidavaid tavapäraseid politsei- ja kohtumenetlusi;
42. rõhutab, et vahemikus 2001. aasta lõpust kuni 2005. aasta lõpuni on Euroopa õhuruumi lennanud või Euroopa lennujaamades peatunud vähemalt 1245 LKA opereeritud lendu, millele tuleks lisada määratlemata arv sama eesmärgiga militaarlende; tuletab meelde, et ühelt poolt võis toimuda rohkem LKA lende kui need, mida ajutise komisjoni läbiviidud uurimine tõendada suutis, kuid teisalt ei kasutatud kõiki neid lende erakorraliseks üleviimiseks;
43. avaldab kahetsust, et Euroopa riigid on loovutanud kontrolli oma lennuruumi ja lennujaamade üle, vaadates toimuvale läbi sõrmede või lubades sinna LKA opereeritud lende, mida mõningatel juhtudel kasutati kinnipeetavate erakorraliseks üleviimiseks või ebaseaduslikuks transpordiks, ning tuletab meelde Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikast tulenevaid riikide positiivseid kohustusi, mida on kinnitanud Euroopa komisjon „Demokraatia õiguse kaudu” (tuntud kui Veneetsia komisjon);
44. on mures eriti selle pärast, et LKA opereeritud lennukitele antud üldised ülelennuload ja peatumisload võisid muu hulgas põhineda NATO 4. oktoobri 2001. aasta kokkuleppel Põhja-Atlandi lepingu artikli 5 rakendamise kohta;
45. märgib, et USA ülemkohtu otsuses, millega nõutakse Guantánamo vangla sulgemist, sedastatakse, et enamik Kuuba baasis kinnipeetavaid tulid Afganistanist ja pidid seetõttu läbima transiitlennul Euroopa;
46. tuletab meelde, et rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni (Chicago konventsiooni) artiklis 1 on sätestatud põhimõte, et osalisriikidel on oma territooriumi kohal asuva õhuruumi suhtes täielik ja ainuõiguslik ülemvõim ja sellest tulenevalt ei saa teha ühtegi erandit riikide täielikust vastutusest inimõiguste järgimise eest oma territooriumil, sealhulgas riigi õhuruumis;
47. rõhutab, et LKA on kasutanud tsiviillennunduse eeskirju, et minna mööda riiklike lennukite, sealhulgas militaar- ja politseilennukite jaoks Chicago konventsiooniga ette nähtud juriidilistest kohustustest; tuletab meelde, et Chicago konventsiooni artiklis 4 on sätestatud, et „iga lepinguosaline riik nõustub mitte kasutama tsiviillennundust käesoleva konventsiooniga vastuolus olevatel eesmärkidel”;
48. kinnitab, võttes arvesse ajutise komisjoni töö teise osa raames saadud täiendavat teavet, et on ebatõenäoline, et teatud Euroopa valitsused ei olnud teadlikud nende territooriumil aset leidnud erakorralise üleviimisega seotud tegevustest;
49. rõhutab, et ajutise komisjoni töödokumendid nr 7 ja 8⁽¹⁾ annavad lisateavet komisjoni poolt analüüsitud erakorraliste üleviimiste juhtumite ning ka LKAGA seotud ettevõtete, LKA poolt kasutatud lennukite ja Euroopa riikide kohta, kus LKA lennukid vahemaandumisi tegid;

ITAALIA

50. taunib asjaolu, et Itaalia praeguse ja endiste valitsuste esindajad, kes vastutavad või vastutasid Itaalia salateenistuse eest, keeldusid kutse peale ajutise komisjoni ette ilmumast;

(¹) Viitenumbrid: PE 380.593v04-00 ja PE 380.984v02-00.

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

51. mõistab hukka LKA poolt läbi viidud Egiptuse vaimuliku Abu Omari erakorralise üleviimise; Omar sai Itaalias varjupaiga, ta rööviti Milanost 17. veebruaril 2003. aastal, viidi Milanost autoga NATO Aviano sõjaväebaasi ja seejärel lennukiga NATO Ramsteini sõjaväebaasi kaudu Saksamaal Egiptusesse, kus teda suhtlemisvõimaluseta kinni hoiti ja piinati;
52. mõistab hukka karabinjeeride ülema ja Itaalia sõjalise julgeoleku- ja luureteenistuse (SISMI) teatud ametnike aktiivse rolli Abu Omari röövimisel, nagu näitavad kohtulik uurimine ja Milano prokuröri Armando Spataro kogutud tõendid;
53. järeldeb, ja mõistab hukka asjaolu, et SISMI endine direktor kindral Nicolò Pollari varjas tõde, kui ta 6. märtsil 2006. aastal ajutise komisjoni ette ilmutas väitis, et SISMI agendid polnud ühtegi LKA röövimisse kaasatud ja et Itaalia luureteenistus polnud teadlik Abu Omari röövimise plaanist;
54. arvestades SISMI asjaga seotust, peab väga tõenäoliseks, et Itaalia tollane valitsus oli teadlik Abu Omari erakorralisest üleviimisest Itaalia territooriumilt;
55. tänab prokurör Spatarot tema tunnistuse eest ajutisele komisjonile, tervitab tema läbiviidud tõhusaid ja sõltumatuid uurimisi, et heita valgust Abu Omari erakorralisele üleviimisele, ja toetab täielikult tema lõppjäreldusi ja GUPi (*Giudice dell'Udienza Preliminare*) otsust tuua kohtu ette 26 USA kodanikku, LKA agenti, seitse SISMI kõrget ametnikku, *Raggruppamento Operativo Speciale* (ROS, erioperatsioonide rühma) karabinjeer ja päevalehe *Liberio* asetoimetaja; väljendab heameelt kohtumenetluse algatamise üle Milano kohtus;
56. avaldab kahetsust, et Abu Omari röövimine kahjustas prokurör Spataro uurimist, mis käsitles terroristlikku võrgustikku, millega Abu Omar seotud oli; tuletab meelde, et kui Abu Omari poleks ebaseaduslikult kinni võetud ja teise riiki transporditud, oleks tema üle Itaalias tavapärasel ja õiglasel viisil kohut mõistetud;
57. võtab teadmiseks, et kindral Pollari antud tunnistus on vastuolus mitmete SISMI territooriumil leitud ja Milano prokuröride poolt konfiskeeritud dokumentidega; on arvamisel, et need dokumendid näitavad, et SISMI sai LKAlt Abu Omari Egiptuses kinnipidamise kohta regulaarset teavet;
58. avaldab sügavat kahetsust, et SISMI juhatus eksitas süstemaatiliselt muu hulgas Milano prokuröre, eesmärgiga kahjustada Abu Omari erakorralise üleviimise uurimist; väljendab äärmist muret asjaolu üle, et nagu on ilmnunud, tegutses SISMI juhatus paralleelse plaani kallal, ning asjakohase sise- ja valitsusepoolse kontrolli puudumise üle; nõuab, et Itaalia valitsus olukorda kiiresti parandaks, kehtestades tõhustatud parlamendi- ja valitsusepoolse kontrolli;
59. mõistab hukka tõsiasi, et Abu Omari erakorralist üleviimist uurivaid Itaalia ajakirjanikke ebaseaduslikult jälitati, et nende telefonivestlusi kuulati pealt ja nende arvutid konfiskeeriti; rõhutab, et kõnealuste ajakirjanike tunnistused on olnud ajutise komisjoni töö jaoks ülimalt kasulikud;
60. suhtub kriitiliselt pikka ajavahemikku, mis Itaalia valitsusel kulus, et langetada otsus kindral Pollari ametist tagandamise ja väljavahetamise kohta;
61. avaldab kahetsust, et Itaalia endine valitsus salastas USA–Itaalia koostööd terrorismivastases võitluses puudutavad dokumendid, mis oleks aidanud kaasa Abu Omari erakorralise üleviimise uurimisele, ja et praegune valitsus on kõnealuste dokumentide salastatud staatust kinnitanud;
62. nõuab tungivaltp, et Itaalia justiitsminister asuks niipea kui võimalik menetlema nõudeid eespool osutatud 26 USA kodaniku väljaandmiseks seoses Itaalias peetava kohtuprotsessiga;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

63. mõistab hukka Itaalia kodaniku Abou Elkassim Briteli erakorralise üleviimise; Britel vahistati 2002. aasta märtsis Pakistanis Pakistani politsei poolt ja teda kuulaskid üle USA ja Pakistani ametnikud, seejärel anti ta üle Maroko ametivõimudele ja saadeti kinnipidamisasutusse „Temara”, kus teda jätkuvalt kinni peetakse; rõhutab, et kriminaaluurimine Abou Elkassim Briteli vastu Itaalias lõpetati ilma süüdistust esitamata;
64. avaldab kahetsust, et vastavalt Abou Elkassim Briteli advokaadi poolt ajutisele komisjonile esitatud dokumentidele tegi Itaalia siseministerium pärast Abou Elkassim Briteli vahistamist Pakistanis tema küsimuses „pidevat koostööd” välismaiste luureteenistustega;
65. nõuab, et Itaalia valitsus astuks konkreetseid samme Abou Elkassim Briteli koheseks vabastamiseks ja tagaks, et Abu Omari kohtulikule vastutusele võtmine saaks toimuda Milano kohtus;
66. avaldab sügavat kahetsust, et LKA kasutas Itaalia territooriumi vahemaandumiseks lennul, mida teostati ajutisele komisjonile tunnistusi andnud Maher Arari erakorraliseks üleviimiseks Ameerika Ühendriikidest Rooma kaudu Süüriasse;
67. võtab teadmiseks 46 vahemaandumist, mida LKA opereeritud lennukid Itaalia lennujaamades tegid ja väljendab sügavat muret selle üle, mis eesmärgil teostati kõnealused lennukid, mis tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud;

ÜHENDKUNINGRIIK

68. tunneb heameelt kohtumise üle Ühendkuningriigi Euroopa asjade ministriga Londonis ja tõsiasja üle, et Ühendkuningriigi valitsus hankis dokumente ja selgitusi; märgib, et Ühendkuningriigi ametivõimud ei olnud suutelnud kõikidele ajutise komisjoni Londoni delegatsiooni poolt tõstatatud küsimustele vastama;
69. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade ministri Margaret Beckett avaldused kirjalikus vastuses parlamendi küsimusele, milles ta tunnistas, et Ühendkuningriigi valitsus oli teadlik LKA salavanglate võrgustikust enne seda, kui president Bush tunnistas selle olemasolu septembris 2006; palub Ühendkuningriigi valitsusel teatada, kas ta arutas seda teemat USA ametivõimudega ja kas, ning kui, siis millal teavitas ta sellel teemal teisi Euroopa valitsusi või arutas seda nendega;
70. tänab erakorralise üleviimise käsitlevat kõiki osapooli hõlmavat Ühendkuningriigi parlamendirühma (APPG), kuhu kuuluvad saadikutekoja ja Lordide koja liikmed, tehtud töö eest ja ajutise komisjoni Londoni delegatsiooni mitmete väga väärtuslike dokumentidega varustamise eest;
71. mõistab hukka Iraagi kodaniku ja Ühendkuningriigi alalise elaniku Bisher Al-Rawi ning Jordaania kodaniku ja Ühendkuningriigi alalise elaniku Jamil El-Banna erakorralise üleviimise; nad vahistati Gambia ametivõimude poolt Gambias 2002. aasta novembris, anti üle USA agentidele ja viidi lennukiga Afganistani ning seejärel Guantánamosse, kus neid peetakse kinni ilma kohtuotsuse ja igasuguse õigusabita;
72. juhib tähelepanu, et APPG esimehe Andrew Tyrie käsutusse antud Ühendkuningriigi julgeolekuteenistuse MI5 telegrammid kindlaksmääramata välisriigi valitsusele lasevad aimata, et Bisher Al-Rawi ja Jamil El-Banna röövimist lihtsustas Ühendkuningriigi julgeolekuteenistuse edastatud osaliselt ekslik teave;
73. kritiseerib Ühendkuningriigi valitsuse soovimatust anda konsulaarabi Bisher Al-Rawi ja Jamil El-Bannale põhjendusel, et nad pole Ühendkuningriigi kodanikud;
74. mõistab hukka Etioopia kodaniku ja Ühendkuningriigi alalise elaniku Binyam Mohammedi kahel korral erakorralise üleviimise; juhib tähelepanu, et Binyam Mohammedi on lisaks sõjaväevanglatele hoitud vähemalt kahes salajases kinnipidamisasutuses;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

75. on sügavalt häiritud Binyam Mohammedi advokaadi tunnistusest, kes andis ajutise komisjoni Ühendkuningriigi delegatsioonile ülevaate kõige kohutavamatest piinamistest, mida tema kliendil oli tulnud taluda;
76. rõhutab, et Ühendkuningriigi endine välis- ja Rahvaste Ühenduse asjade minister Jack Straw möönis 2005. aasta detsembris, et Ühendkuningriigi luureametnikud kohtusid Binyam Mohammediga, kui ta Pakistanis vahistati; juhib kõnealuses kontekstis tähelepanu, et mõned Maroko ametnike poolt Binyam Mohammedile esitatud küsimused näivad olevat inspireeritud Ühendkuningriigi poolt edastatud teabest;
77. mõistab hukka ajutise komisjoni Ühendkuningriigi delegatsiooniga kohtunud Ühendkuningriigi kodaniku Martin Mubanga erakorralise üleviimise; Mubanga vahistati Sambias 2002. aasta märtsis ja viidi seejärel lennukiga Guantánamosse; avaldab kahetsust asjaolu üle, et Ühendkuningriigi ametnikud kuulasid Martin Mubangat üle Guantánamos, kus teda neli aastat ilma kohtuotsuse ja igasuguse õigusabita kinni peeti ja piinati ning seejärel ilma süüdistust esitamata vabastati;
78. võtab teadmiseks endise Ühendkuningriigi saadiku Usbekistanis Craig Murray ajutisele komisjonile antud tunnistuse piinamise abil saadud teabe vahetamise kohta ning Ühendkuningriigi välis- ja Rahvaste Ühenduse ministeeriumi endise juriidilise nõustaja Michael Woodi õigusliku arvamuse eest;
79. väljendab muret Michael Woodi õigusliku arvamuse pärast, mille kohaselt piinamise abil saadud teabe „vastuvõtmine või omamine”, seni kuni piinamisel otseselt ei osaleta, pole ÜRO Peaassamblee poolt vastu võetud ÜRO piinamise ning muude julmade, ebainimlike või inimväärikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastase konventsiooniga iseenesest keelatud; väljendab oma hukkamõistu igasuguse katse suhtes piinamise abil teavet saada, olenemata sellest, kellega on tegemist;
80. võtab teadmiseks 170 vahemaandumist, mida Ühendkuningriigi lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid, ja väljendab sügavat muret nende lendude eesmärgi pärast, mis mitmetel juhtudel tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Ühendkuningriigi lennujaamades, mille puhul on muudel juhtudel tõendatud nende kasutamine LKA poolt Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri, Binyam Mohammedi, Abu Omari ja Maher Arari erakorraliseks üleviimiseks ning Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väljasaatmiseks;

SAKSAMAA

81. tunnustab head koostööd Saksamaa valitsusega, kes andis ajutise komisjoni esimehele ja raportöörile piiratud avaldamiseks mõeldud dokumente; kahetseb teisalt, et ühelgi Saksamaa valitsuse esindajal polnud võimalik ajutise komisjoni ette ilmuda;
82. tervitab Saksamaa parlamendi uurimiskomisjoni suurepäraseid tööd ja väljendab oma täielikku toetust nimetatud komisjoni töö jätkumisele;
83. tänab Müncheni prokurööri Martin Hofmanni ajutisele komisjonile antud tunnistuse eest ja tervitab kõiki Saksamaal jätkuvaid kohtulikke uurimisi; võtab teadmiseks ja tervitab, et Müncheni jaoskonnakohus on andnud välja vahistamiskäsud 13 kahtlustatava LKA agendi suhtes seoses Khaled El-Masri ebaseadusliku röövimise ja seadusevastase vangistamisega, ja ootab Saksamaa valitsuselt kõigi vajalike meetmete võtmist, et saavutada nimetatud isikute väljaandmine USA poolt;
84. tänab Saksa Parlamendi uurimiskomisjoni Khaled El-Masri juhtumi uurimise eest; võtab teadmiseks, et seni on komisjoni uuringud näidanud, et Saksamaa ametivõimudel ei olnud ebaseadusliku röövimisega mingit seotust; ootab Saksa Parlamendi uurimiskomisjoni lõppjärelduki selles küsimuses;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

85. mõistab hukka ajutisele komisjonile tunnistuse andnud Türgi kodaniku ja Saksamaa alalise elaniku Murat Kurnazi erakorralise üleviimise; Kurnaz vahistati Pakistanis 2001. aasta novembris, anti Pakistani politsei poolt ilma igasuguse õigusliku aluse ja õigusabita üle piiritaguses Afganistanis asuvatele USA üksustele ja viidi lõpuks 2002. aasta jaanuari lõpus lennukiga Guantánamosse, kust ta 24. augustil 2006. aastal ilma süüdistust esitamata vabastati; teda piinati kõikides kinnipidamiskohtades;

86. osutab, et Murat Kurnazi advokaadi ja Saksamaa ametivõimude poolt antud teabe kohaselt oli 2002. aastal võimalus Murat Kurnazi Guantánamost vabastada, kuid Saksamaa ametivõimud ei kiitnud seda heaks; märgib, et Murat Kurnazi advokaadile öeldi Saksamaa valitsuse poolt 2002. aastast alates mitmeid kordi, et USA valitsusega pole võimalik Murat Kurnazi vabastamiseks läbirääkimisi alustada, kuna ta on Türgi kodanik; märgib, et ajutise komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt ei kujutanud Murat Kurnaz endast terrorismiohtu juba 2002. aasta oktoobri lõpus; ootab Saksa Parlamendi uurimiskomisjonilt täielikku selgitust Saksamaa ametivõimude poolse asjakohase või ebaõnnestunud tegevuse kohta, ning tervitab asjaolu, et uurimisi on juba alustatud;

87. avaldab kahetsust seoses asjaoluga, et Saksamaa ametnikud kuulasid Murat Kurnazi kahel korral, 2002. ja 2004. aastal, üle Guantánamos, kus teda peeti kinni ilma igasuguse ametliku süüdistuse või kohtuotsuseta ja ilma õigusabita; avaldab kahetsust, et Saksamaa ametnikud keeldusid talle igasugust abi andmast ja olid huvitatud üksnes tema küsitlemisest;

88. toetab täielikult Potsdami prokuröri algatatud ja 25. oktoobril 2006 Tübingeni/Karlsruhe prokuröridele üle antud uurimist tundmatute isikute suhtes, et teha kindlaks, kas Murat Kurnazi väärkohtlesid Afganistanis Kommando Spezialkräfte (KSK) ehk Saksa armee erijõudude sõdurid, enne kui ta Guantánamosse saadeti;

89. märgib, et ülekuulamise ajal seati Murat Kurnaz vastamisi tema isikliku elu andmetega; märgib, et see tõstatab kahtluse, et isegi enne tema Saksamaalt lahkumist teostati Murat Kurnazi üle hoolikat järelevalvet, mida tavaliselt saab teha ainult siseriiklik luureteenistus;

90. hindab Saksamaa valitsuse 2006. aasta jaanuaris tehtud algatust, mis viis Murat Kurnazi vabastamiseni;

91. mõistab hukka Saksamaa kodaniku Mohammed Zammari erakorralise üleviimise; Zammar vahistati ilma ametliku süüdistuseta 8. detsembril 2001. aastal Casablanca lennuväljal Marokos ning seejärel peeti teda kinni ja piinati Marokos ja Süürias;

92. märgib, et vastavalt konfidentsiaalsele institutsionaalsele allikale esitas Saksamaa Föderaalne Kriminaalpolitsei amet 26. novembril 2001. aastal FJBe üksikasjad Mohammed Zammari asupaiga kohta ning see hõlbustas tema vahistamist;

93. juhib tähelepanu, et Saksa Föderaalne ametnike ja Süüria luureametnike vahelise kohtumise järel 2002. aasta juulis loobusid Saksamaa prokurörid süüdistustest mitme Saksamaal asuva Süüria kodaniku vastu, samal ajal kui Süüria ametivõimud lubasid Saksamaa ametnikel kohtuda Mohammed Zammariga Süüria Far' Falastini vanglas, nagu kinnitab konfidentsiaalne institutsionaalne allikas; avaldab kahetsust, et Saksamaa agendid Mohammed Zammari kõnealusel vanglas üle kuulasid;

94. kutsub Saksamaa Bundestagi esimest uurimiskomisjoni üles tema pädevuste eelseisva laiendamise kontekstis uurima hiljuti avalikuks tulnud juhtumit, mis on seotud Egiptuse kodaniku ja Saksamaa kauaaegse alalise elaniku Abdel-Halim Khafagy ebaseadusliku üleviimisega; Abdel-Halim Khafagy vahistati tõenäoliselt 2001. aasta septembris Bosnias ja Hertsegoviinas terrorismikahtlusega ja viidi vägivaldselt USA sõjaväebaasi „Eagle Base” vanglasse Tuzlas, kus teda rängalt väärkoheldi ja peeti kinni ebainimlikes tingimustes;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

95. väljendab sügavat muret ajutise komisjoni käsutuses olevas mittesalajases dokumendis sisalduva teabe üle, millest ilmneb, et vähemalt kuue alžeerlase ebaseaduslik üleviimine Tuzlast läbi Incirliki Guantánamosse kavandati Stuttgarti lähedal asuvas USA European Commandi (USEUCOM) sõjaväebaasis; kutsub Saksamaa Bundestagi üles viivitamatult uurima, kas nende väidetavate üleviimistega kaasnes vägede staatuse kokkuleppe või muude Saksamaa territooriumil asuvate USA sõjajõududega sõlmitud kokkulepete või lepingute rikkumine, kas USEUCOM kavandas veel teisigi ebaseaduslikke üleviimisi ja kas Saksamaa kontaktametnikud olid sellega kuidagi seotud;

96. võtab teadmiseks 336 vahemaandumist, mida Saksamaa lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid, ja väljendab sügavat muret nende lendude eesmärgi pärast, mis mitmetel juhtudel tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Saksamaal, mille puhul on muudel juhtudel tõendatud nende kasutamine LKA poolt Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri, Binyam Mohammedi, Abu Omari ja Maher Arari erakorraliseks üleviimiseks ning Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väljasaatmiseks; on eriti mures selle pärast, et üks osutatud lendudest pidi suunduma Guantánamosse; soovib tungival Saksamaa ametivõimudel kõnealust lendu täpsemalt uurida;

97. võtab teadmiseks väidet terrorismis kahtlustatavate ajutise kinnipidamise ja väärkohtlemise kohta USA sõjaväevanglas Mannheim-Blumenaus, tervitab föderaalprokuröri büroo poolt algatatud uurimist ja loodab, et Saksa Bundestag ja/või pädev uurimiskomisjon uurib kõnealust juhtumit lähemalt;

ROOTSI

98. võtab teadmiseks Rootsi valitsuse seisukoha, mida väljendas Rootsi välisministri Carl Bildti poolt ajutisele komisjonile edastatud kiri; kahetseb, et ühelgi valitsuse esindajal polnud võimalik ajutise komisjoni ette ilmuda, et valitsuse seisukoha üle arvamusi vahetada;

99. mõistab hukka asjaolu, et Rootsist varjupaika taotlenud Egiptuse kodanike Mohammed El-Zari ja Ahmed Agiza Rootsist väljasaatmine 2001. aasta detsembris põhines üksnes Egiptuse valitsuse antud diplomaatilistel garantiidel, mis ei pakkunud tõhusat kaitset piinamise eest; võtab samuti teadmiseks, et Rootsi valitsus takistas neid oma Euroopa inimõiguste konventsiooniga kooskõlas olevaid õigusi kasutamast, teavitades meeste advokaate alles siis, kui mehed olid Kairose jõudnud; taunib asjaolu, et Rootsi ametivõimud võtsid vastu USA pakkumise, millega anti nende käsutusse spetsiaalse ülelennuloaga lennuk nimetatud kahe mehe Egiptusesse transportimiseks;

100. taunib asjaolu, et Rootsi julgeolekupolitsei kaotas kontrolli Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari õigusvastase Egiptusesse väljasaatmise täideviimise üle ning jäi passiivseks, kui USA agendid mehi Bromma lennuväljal alandavalt kohtlesid;

101. rõhutab, et väljasaatmise otsus langetati kõrgeimal täidesaatval tasandil, millest edasikaebamine polnud võimalik;

102. toetab täielikult ÜRO inimõiguste komisjoni 6. novembri 2006. aasta otsust, milles leiti, et Rootsi on rikkunud piinamise absoluutset keeldu; toetab sarnaselt ÜRO piinamisvastase komisjoni 20. mai 2005. aasta eraldi otsust, milles järeldatakse, et Rootsi on rikkunud ÜRO piinamise vastast konventsiooni ja märgitakse, et „diplomaatiliste garantiide andmisest (Egiptuse poolt), mis lisaks ei näinud ette täideviimismehhanismi, ei piisanud selle ilmse ohu eest kaitsmiseks”;

103. tänab Rootsi Parlamendi peaombudsmani Mats Melinit ajutisele komisjonile antud tunnistuse eest ja tervitab tema läbi viidud uurimist, milles jõuti järeldusele, et Rootsi julgeolekuteenistus ja lennujaama politsei „olid Ameerika ametnikele märkimisväärselt alistuvad” ja „kaotasid kontrolli täideviimise üle”, mis lõppes Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väärkohtlemisega, sealhulgas füüsilise vägivalga ja muude alandustega lennujaamas vahetult enne nende Kairose transportimist;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

AUSTRIA

104. võtab teadmiseks Austria valitsuse nimel antud kirjalikud selgitused, kuid kahetseb asjaolu, et Austria valitsus ei pidanud asjakohaseks ajutise komisjoni ette ilmuda, et oma seisukoha üle arvamusi vahetada;

105. märgib, et kirjalike selgituste kohaselt järgnevatel lõigetes nimetatud isikud Massad Omer Behari ja Gamal Menshawi olid Austria alalised elanikud ja neil ei olnud Austria kodakondsust ning nende liikumisvabadus polnud kuidagi piiratud; nad lahkusid Austriast vabatahtlikult ja ilma, et Austria ametivõimud oleksid neid kontrollinud; nad vahistati välisagentide poolt väljaspool Austria riigi territooriumi ja väljaspool Austria ametivõimude mõjuvõimu ulatust ilma Austria poolse abita; seetõttu ei ole kindlasti tegemist isikute üleandmisega välisriigi ametivõimudele; märgib, et seetõttu ei ole kindlasti tegemist isikute üleandmisega välisriigi ametivõimudele;

106. tuletab siiski meelde, et Euroopa inimõiguste konventsiooni kohaselt on osalisriikidel jurisdiktsioon oma territooriumi alaliste elanike üle ning sellest tulenevalt kohustus kaitsta neid ja uurida kõiki nende vastu toime pandud inimõiguste rikkumisi;

107. mõistab hukka asjaolu, et ajutisele komisjonile tunnistuse andnud Sudaani kodanik ja alates 1989. aastast Austria alaline elanik Masaad Omer Behari rööviti Ammani lennujaamas 12. jaanuaril 2003. aastal, kui ta oli teel Sudaanist tagasi Viini;

108. taunib asjaolu, et Masaad Omer Behari peeti hiljem ebaseaduslikult ilma kohtuotsuse või õigusabita salaja kinni Jordaania Ülduure Osakonna juhitavas vanglas Ammani lähedal, ning et teda piinati ja väärkoheldi seal kuni 2003. aasta 8. aprillini, mil ta ilma süüdistust esitamata vabastati;

109. mõistab hukka Egiptuse kodaniku ja Austria alalise elaniku Gamal Menshawi röövimise; Mershawit vahistati teel Mekasse Ammani lennujaamas 2003. aasta veebruaris ning toodi hiljem Egiptusesse, kus teda hoiti kuni 2005. aastani ilma kohtuotsuse või juriidilise abita salajas vangistuses;

110. avaldab kahetsust, et eespool osutatud löikeid arvesse võttes ei algatatud Austrias ei eri- ega parlamendi uurimist Austria ametivõimude võimaliku osalemise suhtes kahe osutatud juhtumi puhul; nõuab tungival, et Austria parlament alustaks asjakohast uurimist niipea kui võimalik;

HISPAANIA

111. väljendab heameelt Hispaania valitsuse avalduse üle hea koostöö kohta ajutise komisjoniga, eelkõige Hispaania välisministri poolt ajutisele komisjonile antud tunnistuse üle; väljendab sellest hoolimata kahetsust selle üle, et lõppkokkuvõttes ei lubanud Hispaania valitsus Hispaania luureteenistuste direktoril ilmuda ajutise komisjoni ette mitu kuud pärast seda, kui tal seda teha paluti;

112. tänab *Audiencia Nacionali* peaprokuröri Javier Zaragozat ja prokurör Vicente González Motat ajutisele komisjonile antud tunnistuse eest ja tervitab nende uurimisi Hispaania lennujaamade kasutamise kohta LKA lennukite transiitlendudeks erakorralise üleviimise programmi kontekstis; julgustab prokuröre uurima täpsemalt Khaled El-Masri erakorralise üleviimisega seotud lennuki vahemaandumisi; võtab teadmiseks Hispaania ametivõimude otsuse *Audiencia Nacionali* kohtuniku petitsiooni osas nõuda luureteenistuste käes olevate selliste salajaste dokumentide salastatuse kustutamist, mis puudutavad Hispaania lennujaamade kasutamist LKA opereeritud lennukite poolt;

113. tervitab *Diario de Mallorca* uurivat ajakirjandust, mis mängis olulist rolli läbi Baleaari saarte lennujaamade toimunud LKA lennukite transiitlendude paljastamisel ja nende meeskondade tuvastamisel;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

114. tuletab meelde peaprokurör Zaragoza sõnu, mille kohaselt „Hispaania valitsus ei tekitanud *Audiencia Nacional*’ile uurimise teostamisel mingeid takistusi, vastuväiteid ega probleeme”;

115. kutsub Hispaania ametivõime üles astuma kõiki vajalikke samme, et võimaldada 2005. aasta oktoobris Süürias röövitud ja USA agentidele üle antud Hispaania kodanikule Mustafa Setmariam Nasarwhole õiglast kohtuprotsessi pädevate kohtuvõimude ees;

116. võtab teadmiseks 68 vahemaandumist, mida Hispaania lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid, ja väljendab sügavat muret nende lendude eesmärgi pärast, mis mitmetel juhtudel erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Hispaanias, mille puhul on Hispaanias ja Itaalias käimasolevate õiguslike uurimiste kohaselt tõendatud nende kasutamine teistes riikides LKA poolt Ahmed Agiza, Mohammed El-Zari, Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri, Binyam Mohammedi, Abu Omari ja Maher Arari erakorraliseks üleviimiseks; on eriti mures selle pärast, et kolm ülalnimetatud lendudest saabusid Guantánamost või pidid sinna suunduma; soovib tungivalt Hispaania prokuröridel kõneluseid lende täpsemalt uurida;

PORTUGAL

117. tunneb heameelt kohtumise üle Portugali välisministriga Lissabonis ja tõsiasja üle, et Portugali valitsus hankis dokumente ja selgitusi; märgib, et Portugali ametivõimud ei olnud suutelised vastama kõikidele ajutise komisjoni Portugali delegatsiooni tõstatatud küsimustele;

118. tervitab Portugali pädevate ametiasutuste poolt 5. veebruaril 2007 algatatud kohtulikku uurimist Portugali territooriumi võimaliku kasutamise kohta terrorismis kahtlustatavate kinnipeetavate transpordiks, keda piinati ja koheldi julmalt, ebainimlikult või alandavalt;

119. märgib eelkõige Abdurahman Khadri juhtumit, kes väidetavalt viidi 6. novembril 2003. aastal Gulfstream IV N85VM pardal Guantánamost Tuzlasse Bosnias ja Hertsegoviinas, vahemaandumisega ühes Portugali lennujaamas 7. novembril 2003; kutsub ametivõime üles uurima ka teisi Portugali kaudu transporditud kinnipeetavate võimalikke juhtumeid;

120. tervitab ministriumidevahelise töörühma loomist 26. septembril 2006. aastal ja määruse jõustumist 13. oktoobril 2006. aastal, milles sätestatakse, et Portugali piiriasutustele tuleb esitada eralendude meeskonnaliikmete ja reisijate nimekirja;

121. võtab teadmiseks 91 vahemaandumist, mida LKA opereeritud lennukid Portugali lennujaamades tegid, ja väljendab sügavat muret mõnede nende lendude eesmärgi pärast, mis tulid riikidest või suundusid riikidesse, mida seostatakse erakorraliste üleviimiste teekonna ja kinnipeetavate üleviimisega; on eriti mures selle pärast, et vähemalt kolm neist lendudest saabusid Guantánamost või pidid sinna suunduma; märgib, et Maher Arari ja Abou Elkassim Briteli üleviimises osalenud lennukid tegid tagasilendudel vahemaandumisi Portugalis;

122. väljendab muret lisanimekirja pärast, mille ajutine komisjon on saanud ja mis viitab sellele, et mitmete riikide tsiviil- ja sõjalennukid, mis lendasid Guantánamosse või Guantánamost Portugali õhuruumis 11. jaanuarist 2002 kuni 24. juunini 2006, tegid veel 14 vahemaandumist Portugali lennujaamades märgib, et Portugali valitsus andis teavet rahutagamisoperatsiooni raames toimunud seitsme taolise vahemaandumise kohta;

IIRIMAA

123. tervitab Iiri välisministri poolt ajutisele komisjonile Iiri valitsuse nimel antud tunnistust ning tema ühemõttelist kriitikat erakorralise üleviimise protsessi kohta; märgib siiski tõsiasja, et ta ei vastanud kõikidele küsimustele, mis puudutasid muret, et Iirimaa lennukid võivad olla kasutatud erakorralise üleviimise missioonidele minevad või sealt saabuval LKA lennukid (nagu Abu Omari juhtumil);

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

124. tänab Iiri Inimõiguste Komisjoni (IHRC) ajutisele komisjonile antud tunnistuse eest ja toetab selle seisukohta, mille kohaselt ei täida Iiri valitsus diplomaatiliste garantiide tunnustamisega Iirimaa inimõigustealaseid kohustusi, mis kohustavad valitsust püüdma aktiivselt ära hoida mis tahes tegevust, mis võiks mis tahes moel hõlbustada piinamist või väärkohtlemist Iirimaal või välismaal; avaldab kahetsust Iiri valitsuse otsuse üle mitte järgida IHRC soovitusi kõnealuses aktuaalses küsimuses; märgib, et dialoog IHRC ja Iiri valitsuse vahel jätkub;

125. võtab teadmiseks 147 vahemaandumist, mida Iirimaa lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid, ja väljendab sügavat muret nende lendude eesmärgi pärast, mis mitmetel juhtudel tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Iirimaal, mille puhul on muudel juhtudel tõendatud nende kasutamine LKA poolt Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri, Binyam Mohammedi, Abu Omari ja Maher Arari erakorraliseks üleviimiseks ning Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väljasaatmiseks;

126. märgib parlamentaarse kontrolli puudumist Iirimaal Iiri või välisriikide luureteenistuste üle ja võimalust, mida see kuritarvitamiseks loob;

127. on seisukohal, et pisteliste läbiotsimiste süsteemi puudumisel tuleks kehtestada keeld kõikide LKA opereeritavate lennukite maandumisele Iirimaal;

128. nõuab ajutise komisjoni uurimistulemusi silmas pidades tungivalt, et Iiri valitsus nõustuks käivitama parlamentaarse uurimise Iirimaa territooriumi kasutamise kohta osana LKA üleviimise ahelast;

KREEKA

129. väljendab sügavat muret 64 vahemaandumise üle, mida Kreeka lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid, ja väljendab sügavat muret nende lendude eesmärgi pärast, mis mitmetel juhtudel tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Kreekas, mille puhul on muudel juhtudel tõendatud nende kasutamine LKA poolt Ahmed Agiza, Mohammed El-Zari, Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri, Binyam Mohammedi ja Maher Arari erakorraliseks üleviimiseks ning Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väljasaatmiseks;

KÜPROS

130. väljendab sügavat muret 57 vahemaandumise üle, mida Küprose lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid ja väljendab sügavat muret nende lendude eesmärgi pärast, mis mitmetel juhtudel tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Küprosel, mille puhul on muudel juhtudel tõendatud nende kasutamine LKA poolt Ahmed Agiza, Mohammed El-Zari, Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri, Binyam Mohammedi ja Abu Omari erakorraliseks üleviimiseks ning Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väljasaatmiseks;

TAANI

131. väljendab heameelt Taani ametivõimudega toimunud koostöö üle, kahetsedes samas, et ükski valitsuse esindaja ei pidanud asjakohaseks ajutise komisjoni ette ilmuda;

BELGIA

132. kutsub Belgia valitsust üles avalikustama kõikide aset leidnud uurimiste tulemused, mis käsitleks Belgia lennujaamade ja Belgia õhuruumi kasutamist erakorralise üleviimise programmis või kinnipeetavate transportimises osalenud lennukite poolt;

133. võtab teadmiseks Belgia Senati esimehe Anne-Marie Lizini avaldused, milles ta avaldab kahetsust Belgia luureteenistuse ja Belgia ametivõimude poolse koostöö puudumise pärast uurimise alguses; kuid viitab ka Belgia Senati aruandes toodud lõppjärgeldustele, mis annavad tunnistust Belgia riigi tahtest ületada esilekerkinud probleemid;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007**TÜRGI**

134. on sügavalt mures selle pärast, et Türgi ametivõimud ei laiendanud diplomaatilist kaitset oma riigi kodanikule Murat Kurnazile ning et nad ei astunud mingeid samme tema Guantánamo vanglast vabastamise tagamiseks;

135. avaldab kahetsust, et – vastupidi – kasutasid samad ametivõimud Murat Kurnazi ebaseaduslikku kinnipidamist ära tema Guantánamos ülekuulamiseks;

136. taunib Türgi ametivõimude poolset vaikust nende territooriumi kasutamise osas selle lennuki vahemaandumiseks, millega viidi Guantánamosse kuus Bosnias ja Hertsegooviinas ebaseaduslikult vahistatud Alžeeria päritolu Bosnia ja Hertsegooviina kodanikku või alalist elanikku;

ENDINE JUGOSLAAVIA MAKEDOONIA VABARIIK

137. rõhutab, et ajutise komisjoni delegatsiooni võtsid 2006. aasta aprillis Skopjes vastu vabariigi president, valitsuse liikmed ja mitmed ametnikud ning tänab neid delegatsioonile osutatud vastuvõtu eest; märgib siiski Khaled El-Masri juhtumi põhjaliku uurimise puudumist endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi ametivõimude poolt;

138. mõistab hukka Saksamaa kodaniku Khaled El-Masri erakorralise üleviimise; El-Masri rööviti endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi Tabanovce piiriületuspunktis 31. detsembril 2003, teda peeti ebaseaduslikult kinni Skopjes 31. detsembrist 2003 kuni 23. jaanuarini 2004 ning seejärel transporditi ta 23–24. jaanuaril 2004 Afganistani, kus teda kuni 2004. aasta maini vangistuses hoiti ning alandavalt ja ebainimlikult koheldi;

139. nõuab tungivalt, et nõukogu ja tema ÜVJP kõrge esindaja valgustaksid täielikult asjaolu, et ELi politseimissioon (PROXIMA) inkorporeeriti endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi siseministeeriumisse ja osales Khaled El-Masri LKAle üleandmise ajal Makedoonia julgeoleku- ja vastuluureteenistuses (DBK); soovib teada saada, kas on tõsi, et nõukogu küsitles PROXIMA missioonil osalenud ELi töötajaid, et hinnata nende valduses oleva Khaled El-Masri juhtumit puudutava teabe taset; vajaduse korral palub nõukogul esitada parlamendile kõik uurimise üksikasjad;

140. toetab täielikult Müncheneri prokurööri Martin Hofmanni esialgseid uurimistulemusi, et ei ole mingeid tõendeid, mille alusel Khaled El-Masri poolt esitatud sündmuste versiooni ümber lükata;

141. avaldab sügavat kahetsust asjaolu üle, et endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi ametivõimud ei ole järginud ajutise komisjoni poolt 6. juuli 2006. aasta vaheraportis esitatud soovitusi;

142. juhib uuesti tähelepanu, et endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi ametivõimudelt oodatakse uurimiste läbiviimist; nõuab, et hiljuti valitud endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi rahvusparlament asutaks nii kiiresti kui võimalik uurimiskomisjoni Khaled El-Masri juhtumi käsitlemiseks ja teeks täielikku koostööd Saksamaa parlamendi poolt teostatava käimasoleva uurimisega;

BOSNIA JA HERTSEGOVIINA

143. tervitab asjaolu, et Bosnia ja Hertsegooviina valitsus on ainus Euroopa valitsus, kes ei eita oma osalust Alžeeria päritolu nelja Bosnia ja Hertsegooviina kodaniku ja kahe alalise elaniku erakorralisel üleviimisel, ja rõhutab, et Bosnia ja Hertsegooviina valitsus on ainus Euroopa valitsus, kes on võtnud endale ametliku vastutuse oma ebaseaduslike tegude eest; avaldab siiski kahetsust, et Bosnia ja Hertsegooviina valitsuse tehtud sammud ei ole veel lõppenud nende kuue mehe Guantánamost vabastamisega;

144. mõistab hukka nimetatud kuue mehe erakorralise üleviimise; nad rööviti Sarajevos 17. jaanuaril 2002. aastal, anti üle USA sõduritele ja viidi seejärel lennukiga Guantánamosse, kus neid senini ilma kohtuotsuse ja õiguslike tagatisteta kinni peetakse;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

145. võtab teadmiseks Bosnia ja Hertsegoviina rahvusvahelise kogukonna endise kõrge esindaja Wolfgang Petritschi ja Bosnia ja Hertsegoviina Inimõiguste Koja endise presidendi Michèle Picard'i poolt ajutisele komisjonile antud tunnistuse, milles väidetakse, et Bosnia ja Hertsegoviina rahvusvahelise kogukonna esindajatele anti enne sündmuste arengut piisavat teavet nimetatud meeste peatse USA jõududele üleandmise kohta; mõistab sellega seoses liikmesriikide valitsused nende tegevusetuse tõttu hukka;

146. avaldab kahetsust asjaolu üle, et Bosnia ja Hertsegoviina rahvusvahelise kogukonna esindajad pigistasid silma kinni, kui ülemkohtu ja Bosnia ja Hertsegoviina Inimõiguste Koja otsuseid, millega anti korraldus kuus meest vahi alt vabastada, ei rakendatud;

147. juhib tähelepanu, et vastavalt kuue mehe advokaatide poolt ajutisele komisjonile esitatud teabele avaldati Bosnia ja Hertsegoviina ametivõimudele enneolematut survet USA valitsuse poolt, kes ähvardas sulgeda saatkonna, kutsuda personali tagasi ja katkestada diplomaatilised suhted Bosnia ja Hertsegoviinaga, juhul kui Bosnia ja Hertsegoviina valitsus neid kuut meest terrorismis süüdistatutena otsekohe ei vahista;

148. märgib, et Wolfgang Petritsch kinnitas, et Ameerika Ühendriigid avaldavad Bosnia ja Hertsegoviina ametivõimudele ning rahvusvahelisele üldsusele märkimisväärset survet, et need üleviimistesse ei sekkuks, ja et NATO juhivate stabiliseerimisjõudude juhataja lükkas spetsiaalselt tagasi oma tegevuse igasuguse vaidlustamise, kuna ta tegutses USA sõjaväeohvitserina;

TEISED EUROOPA RIIGID

149. võtab teadmiseks vahemaandumised, mida LKA opereeritud lennukid teiste Euroopa riikide lennujaamades tegid ja väljendab sügavat muret selle üle, mis eesmärgil teostati kõnealused lennud, mis tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; julgustab nende Euroopa riikide ametivõime kõnealuses küsimuses kohaseid uurimisi algatama;

Salajased kinnipidamisasutused

150. tunneb heameelt Human Rights Watchi, Washingtoni Posti ja American Broadcasting Company Newsi (ABC News) poolt Euroopas salajaste kinnipidamisasutuste olemasolu suhtes läbi viidud uurimiste üle;

151. tuletab meelde, et vastavalt nende poolt ajutisele komisjonile antud kinnitustele avaldati mõnelele Washingtoni Posti ja ABC Newsi ajakirjanikele survet, et nad ei nimetaks Ida-Euroopa riike, täpsemalt Poolat ja Rumeeniat, kus väidetavalt asusid salajased kinnipidamisasutused;

152. rõhutab, et mõiste „salajane kinnipidamisasutus” ei hõlma üksnes vanglaid, vaid ka kõiki kohti, kus kedagi suhtlemisvõimaluseta kinni hoitakse, näiteks erakortereid, politseijaoskondi või hotellitube, nagu Khaled El-Masri juhtumi puhul Skopjes;

153. väljendab sügavat muret selle üle, et mõnedel juhtudel võisid ajutised salajased kinnipidamisasutused Euroopa riikides paikneda USA sõjaväebaasides;

154. nõuab kahepoolsete lepingute, relvajõudude staatuse lepingute ja sõjaväebaaside lepingute (liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel) asjakohast täitmist, et tagada järelevalve inimõiguste austamise üle, ja vajaduse korral kõnealuste lepingute sellel otstarbel läbivaatamist ja nende üle uute läbirääkimiste pidamist; rõhutab, et Veneetsia komisjoni kohaselt peab Euroopa Nõukogu liikmesriikide territooriumil asuvate välisriikide sõjaväebaaside õiguslik raamistik andma neile piisavad volitused inimõigustega seotud kohustuste täitmiseks;

155. juhib sellega seoses tähelepanu väidetele, mis puudutavad USA Coleman'i kasarmuid Mannheimis Saksamaal, ja kutsub nii kohtuorganeid kui ka Saksamaa Bundestagi uurimiskomisjoni üles kõnealust juhtumit täpsemalt uurima;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

156. avaldab kahetsust, et Euroopa vastuvõtjariikides võib olla puudunud kontroll USA sõjaväebaaside üle; tuletab siiski meelde, et Euroopa inimõiguste konventsioonis nähakse ette, et kõik osalisriigid on kohustatud rakendama jurisdiktsiooni kogu oma territooriumi, sealhulgas välisriikide sõjaväebaaside suhtes;

157. tuletab meelde, et Euroopa inimõiguste konventsioonis nähakse ka ette, et iga kinnipidamise juhtum peab olema õiguspärane ja tulenema riikliku või rahvusvahelise õigusega ette nähtud menetlustest;

158. tuletab meelde, et salajaste ja ebaseaduslike kinnipidamiste määramine, täideviimine ja otsene või kaudne lubamine, mille tulemuseks on inimeste „kadumine”, on iseenesest rasked inimõiguste rikkumised ja et Euroopa riigi aktiivne või passiivne osalemine sellistes salajastes ja ebaseaduslikes kinnipidamistes muudab selle riigi Euroopa inimõiguste konventsiooni alusel vastutavaks;

RUMEENIA

159. väljendab heameelt Rumeenia ametivõimude suurepärase külalislahkuse ja hea koostöö üle ajutise komisjoniga, sealhulgas kohtumiste üle Rumeenia valitsuse esindajatega ja Rumeenia Senati ajutise uurimiskomisjoni asutamise üle;

160. täheldab siiski Rumeenia pädevate ametivõimude vastumeelsust salajaste kinnipidamisasutuste olemasolu oma territooriumil põhjalikult uurida;

161. avaldab kahetsust, et Rumeenia uurimiskomisjoni koostatud raport oli tervikuna salajane, välja arvatud selle 7. peatükis toodud lõppjärelused, milles eitatakse kategooriliselt võimalust, et Rumeenia pinnal võiksid asuda salajased kinnipidamisasutused; avaldab kahetsust, et Rumeenia uurimiskomisjon ei kuulanud ajakirjanike, VVOde või lennujaamades töötavate ametnike tunnistusi ja ei ole EP ajutisele komisjonile veel raportit esitanud, vastupidiselt oma lubadusele seda teha; avaldab kahetsust, et nimetatud asjaolusid arvesse võttes näivad Rumeenia uurimiskomisjoni raportis tehtud lõppjärelused enneaegsete ja pealiskaudsetena; võtab siiski teadmiseks uurimiskomisjoni esinase poolt ajutise komisjoni delegatsioonile väljendatud kavatsuse pidada lõppjäreldusi esialgseks;

162. avaldab kahetsust kontrolli puudumise üle registreerimistunnusega N478GS lennuki Gulfstream kohta, mis tegi 6. detsembril 2004. aastal Bukarestis maandudes läbi õnnetuse; tuletab meelde, et lennuk tõusis õhku Afganistanis asuvast Bagrami õhujõudude baasist ja et lennukil viibinud seitse reisijat kadusid peale õnnetust; hindab siiski Rumeenia ametivõimude head koostööd õnnetuse raporti ajutisele komisjonile edastamisel;

163. väljendab sügavat muret selle üle, et Rumeenia ametivõimud ei algatanud ametlikku uurimisprotsessi lennuki Gulfstream N478GS reisija juhtumi kohta, kelle puhul avastati, et ta kannab laskemoonaga Beretta 9 mm kaliibriga püstolit Parabellum;

164. võtab teadmiseks 21 vahemaandumist, mida Rumeenia lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid, ja väljendab sügavat muret seoses sellega, mis eesmärgil teostati kõnealused lennud, mis mitmetel juhtudel tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Rumeenias, mille puhul on muudel juhtudel tõendatud nende kasutamine LKA poolt Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri, Binyam Mohammedi ja Abu Omari erakorraliseks üleviimiseks ning Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väljasaatmiseks; on eriti mures selle pärast, et kaks nimetatud lendudest saabusid Guantánamost või pidid sinna suunduma; soovib tungivalt Rumeenia ametivõimudel kõnealuseid lende täpsemalt uurida;

165. väljendab muret kahtluste pärast, mida on väljendatud seoses Rumeenia ametivõimude kontrolliga USA tegevuse üle Kogalniceanu lennujaamas;

166. ei saa üksnes Rumeenia ametivõimude poolt ajutise komisjoni Rumeenia delegatsioonile antud ütluste alusel välistada võimalust, et USA salateenistus on Rumeenias tegutsenud salajaselt ja märgib, et ei ole esitatud ühtegi kindlat tõendit, mis lükkaks ümber mis tahes väited salajase kinnipidamisasutuse tegutsemise kohta Rumeenia pinnal;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

POOLA

167. taunib Poola valitsuse koostöö ilmselget puudumist ajutise komisjoniga, eelkõige ajutise komisjoni delegatsiooni ebakohasel tasemel vastuvõtmist; avaldab sügavat kahetsust, et kõik Poola valitsuse ja parlamendi esindajad, keda kutsuti ajutise komisjoniga kohtuma, ütlesid sellest ära;

168. usub, et kõnealune suhtumine peegeldas Poola valitsuse üldist tõrjuvat suhtumist ajutise komisjoni ja tema eesmärgi suhtes kontrollida väiteid ja teha kindlaks fakte;

169. avaldab kahetsust, et Poolas ei ole asutatud spetsiaalset uurimiskomisjoni ja et Poola parlament ei ole teostanud sõltumatut uurimist;

170. tuletab meelde, et 21. detsembril 2005. aastal toimus eriteenistuste komisjoni eraviisiline kohtumine eriteenistusi koordineeriva ministri ning mõlema luureteenistuse juhtidega; rõhutab, et kohtumine viidi läbi kiirustades ja salaja, ilma igasuguste ärakuulamiste või tunnistuseta ning ilma kontrollita; rõhutab, et sellist uurimist ei saa pidada sõltumatuks ja avaldab kahetsust, et komisjon ei koostanud uurimise kohta ühtki dokumenti, ühtsest lõppjäreldusest rääkimata;

171. võtab teadmiseks 11 vahemaandumist, mida Poola lennujaamades tegid LKA opereeritud lennukid, ja väljendab sügavat muret seoses sellega, mis eesmärgil teostati kõnealused lennud, mis mitmetel juhtudel tulid erakorralise üleviimise ahelatega ja kinnipeetavate üleviimisega seotud riikidest või olid nimetatud riikidega seotud; taunib nende lennukite vahemaandumisi Poolas, mille puhul on muudel juhtudel tõendatud nende kasutamine LKA poolt Bisher Al-Rawi, Jamil El-Banna, Abou Elkassim Briteli, Khaled El-Masri ja Binyam Mohammedi erakorraliseks üleviimiseks ning Ahmed Agiza ja Mohammed El-Zari väljasaatmiseks;

172. avaldab kahetsust, et ajutise komisjoni Poola delegatsiooni poolt läbi viidud kuulamiste järel esines segadust ja nimetatud LKA lendude lennupäevikute osas tehti vastuolulisi avaldusi; esialgu väideti, et lennuplaane pole säilitatud, siis öeldi, et need on ilmselt lennujaamas arhiveeritud, ning lõpuks väideti, et Poola valitsus on need saatnud Euroopa Nõukogule; tunnistab, et 2006. aasta novembris andis Szymany lennujaama juhatus ajutisele komisjonile lennuplaanide kohta osalisi andmeid;

173. tänab Szymany lennujaama endist direktorit ajutisele komisjonile antud väärtusliku tunnistuse eest; võtab teadmiseks asjaolu, et 2006. aastal küsitleti teda viimase LKA lende puudutava uurimise raames kohe pärast seda, kui tema tunnistus avalikustati;

174. võtab teadmiseks, et vastavalt erinevatele allikatele viidi mitu kõrge väärtusega kinnipeetavat, keda 2003. aastal salaja Afganistanis kinni peeti, 2003. aasta septembris ja oktoobris riigist välja; rõhutab muret tundes, et registreerimistunnusega N313P Boeing 737, mida LKA kasutas kindlakstehtud üleviimiste korral, lendas 22. septembril 2003. aastal Kabulist Szymany lennuväljale ning suunati seejärel Guantánamosse;

175. tuletab seoses mainitud lennuki maandumisega Szymany lennuväljal meelde, et seitsmele pardal viibivale isikule lisandus viis reisijat ja et nende reisijate suhtes ei teostatud tollikontrolli;

176. võtab teadmiseks Szymany lennuvälja töötajate ja eriti selle endise direktori antud ütlused, mille kohaselt:

— 2002. aastal olid lennuvälja servale pargitud kaks ja 2003. aastal neli tsiviillennuki registreerimistunnusega Gulfstream lennukit ning need lennukid ei läbinud tollikontrolli;

— osutatud lennukite saabumise kohta anti korraldused otse piirkondlike piirivalvurite poolt ja rõhutati, et lennujaama ametivõimud ei tohi lennukitele läheneda ja et nende lennukitega tegelevad üksnes sõjaväe personal ja teenistused ning seda üksnes tehniliste korralduste tegemiseks peale maandumist;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

- vastavalt lennujaama endise kõrge ametniku ütlusele ei lubatud Poola tsiviiliskutel ega sõjaväe personalil lennukeile läheneda;
- tavapärasest suuremat maandumistasu maksti sularahas – tavaliselt 2000–4000 eurot;
- lennukite saabumist ootas üks või kaks sõidukit;
- sõidukitel olid H tähega algavad sõjaväe registreerimisnumbrid, mis on seotud luureüksuse väljaõppebaasiga lähedalasuvas Stare Kiejkuty;
- ühel juhul oli kaasatud ka kas politseiakadeemiale või sõjaväebaasile kuuluv kiirabiauto;
- üks lennujaama töötaja teatas, et järgnes kord sõidukitele ja nägi, kuidas need suundusid Stare Kiejkuty luureüksuse väljaõppebaasi poole;

177. tunnistab, et varsti pärast president George W. Bushi 6. septembri 2006. aasta avaldusi ja kooskõlas nendega avaldati nimekirja 14 kinnipeetust, kes olid viidud salajasest kinnipidamisasutusest Guantánamosse; märgib, et seitset neljateistkümnest kinnipeetust oli mainitud ABC Newsi aruandes, mis avaldati üheksa kuud varem, 5. detsembril 2005, kuid kõrvaldati peagi ABC veebilehelt, ning kus olid loetletud kaheteistkümne Poolas kinnipeetava peamise Al Qaeda kahtlusaluse nimed;

178. julgustab Poola parlamenti asutama asjakohast, valitsusest sõltumatut uurimiskomisjoni, mis oleks võimeline läbi viima tõsist ja põhjalikku uurimist;

179. avaldab kahetsust, et Poola inimõigustega tegelevad VVOd ja uurivad ajakirjanikud on seisnud vastamisi valitsusepoolse koostöö puudumisega ja teabe avaldamisest keeldumisega;

180. võtab teadmiseks Poola ametivõimude kõrgeimate esindajate avaldused, et Poolas ei paiknenud ühtegi salajasest kinnipidamiskeskust; on siiski seisukohal, et eespool toodud kaudsete tõendite alusel ei ole võimalik tõestada ega eitada, et Poolas oli salajasi kinnipidamiskeskusi;

181. võtab murega teadmiseks, et aseminister Witold Waszykowski 10. märtsi 2006. aasta ametlik vastus Euroopa Nõukogu peasekretärile Terry Davisele viitab kahe riigi salateenistuste endi poolt alla kirjutatud salajaste koostöölepingute olemasolule, millega jäetakse välisriikide salateenistuste tegevus Poola kohtuorganite kohtualluvusest välja;

KOSOVO (vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile 1244(1999))

182. väljendab sügavat muret asjaolu üle, et Piinamise ja Ebainimliku või Alandava kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (CPT) sai juurdepääsu Kosovos paiknevatesse NATO alluvuses kinnipidamisasutustesse alles 2006. aasta juulis;

183. avaldab kahetsust NATO keeldumise üle esitada tõendeid väidetele terrorismis kahtlustatavate ebaseadusliku kinnipidamise kohta Camp Bondsteelis asuvas NATO juhitud rahujõududele Kosovos (KFOR) alluvas vanglas, mis on ainus kinnipidamisasutus Euroopas, millele CPT inspektoritele ei võimaldatud kuni lähijani piiramatu juurdepääsu;

184. juhib kõnealus kontekstis tähelepanu, et Kosovo endise ombudsmani Marek Antoni Nowicki poolt ajutiselt komisjonile antud tunnistus kinnitas, et alates 1999. aastast hoiti Camp Bondsteelis ajutiselt kinnipeetavaid, kelle suhtes kehtis üksnes KFORi komandöri otsusja kelle kohta puudus igasugune kohtuotsus või mingisugune väline kontroll; tuletab meelde, et ajavahemikus 2000–2001 peeti mitmeid inimesi kinni ka vastavalt ÜRO peasekretäri eriesindaja haldusotsustele ning et vastavalt saadaolevatele ametlikele andmetele pidas KFORi komandör Camp Bondsteelis lühikeseks ajavahemikuks kinni 23 inimest seoses vägivaldsete sündmustega Kosovos 2004. aasta kevadel;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

Ajutise komisjoni kogutud muu asjaomane teave

185. juhib tähelepanu sellele, et ajutine komisjon sai teavet – kaasa arvatud Murat Kurnazi otsene tunnistus – Guantánamo kinnipeetavate ülekuulamise kohta, mille viisid läbi liikmesriikide valitsuste esindajad; rõhutab, et kõnealuste ülekuulamiste eesmärk oli koguda teavet ebaseaduslikult kinni peetavate isikutelt, mis on selgelt vastuolus Guantánamo avaliku hukkamõistmisega, nagu seda on nii ELi kui liikmesriikide tasandil mitmetel puhkudel väljendatud;

186. julgustab asjaosalisi liikmesriike algatama nimetatud küsimuses kohased uurimised;

Soovitused*Poliitilised soovitused*

187. peab vajalikuks, et need Euroopa riigid, kes on alustanud ajutise komisjoni pädevuses olevates küsimustes juurdlust ja uurimisi valitsuse, parlamendi ja/või kohtulikul tasandil, peaksid oma töö võimalikult kiiresti läbi viima ja uurimistulemused avalikustama;

188. nõuab, et Euroopa riigid, kelle suhtes on esitatud tõsiseid väiteid, mis puudutavad aktiivset või passiivset koostööd erakorralise üleviimisega ja kes veel ei ole valitsuse, parlamendi ja/või kohtulikke uurimisi algatanud, alustada selliseid menetlusi võimalikult kiiresti; tuletab meelde, et Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika kohaselt on liikmesriikidel positiivne kohustus uurida väidetavaid inimõiguste rikkumisi, mis rikuvad Euroopa inimõiguste konventsiooni, ja selle eest karistada;

189. kutsub üles sulgema Guantánamo kinnipidamisasutust ja Euroopa riike nõudma viivitamatult nende kodanike ja alaliste elanike tagasipöördumist, keda USA ametivõimud ebaseaduslikult kinni peavad;

190. on arvamusel, et kõik Euroopa riigid, kes seda teinud ei ole, peaksid alustama sõltumatut uurimist kõigi LKA poolt kasutatud tsiviillennukite vahemaandumiste kohta, vähemalt alates 2001. aastast, sealhulgas ajutise komisjoni poolt juba analüüsitud juhtumite kohta;

191. eeldab, et teda hoitakse täielikult kursis kõikide arengute kohta, mis puudutavad kõiki eespool mainitud menetlusi;

192. kutsub Euroopa riike üles hüvitama süütutele erakorralise üleviimise ohvritele kahju ja tagama, et nad saavad juurdepääsu tõhusale ja kiirele hüvitusele, sealhulgas juurdepääsu rehabiliteerimisprogrammidele, tagatised, et juhtunu ei kordu ning asjakohase rahalise hüvitise;

193. palub komisjonil võtta ette kõigi liikmesriikides kehtivate terrorismivastaste õigusaktide ning liikmesriikide ja kolmandate riikide luureteenistuste vaheliste nii ametlike kui mitteametlike kokkulepete hindamine inimõiguste seisukohast, vaadata läbi õigusaktid juhul, kui rahvusvahelised või Euroopa inimõiguste asutused on seisukohal, et kõnealuste õigusaktide tulemus võib olla inimõiguste rikkumine, ja teha ettepanekud meetmete kohta, vältimaks ajutise komisjoni pädevuses olevate juhtumite kordumist;

194. peab vajalikuks vaadata läbi „riigisaladuse” mõistest tulenevad erandid neid piirates ja piiravalt määratledes, seda ka määruse (EÜ) nr 1049/2001⁽¹⁾ eeloleva läbivaatamise ning ELi institutsioonide poolt konfidentsiaalse teabe käsitlemise suhtes ühtsete põhimõtete vastuvõtmise raames, et vältida kuritarvitamisi ja kõrvalekaldeid, mis on kaasaja demokraatlikes riikides üha vähem vastuvõetavad ja on vastuolus inimõigustealaste kohustustega; peab vajalikuks kehtestada konkreetsed mehhanismid, mis võimaldaksid parlamentide ja kohtunike juurdepääsu salajasele teabele ning teabe vabastamist pärast teatavat ajavahemikku;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

195. võtab teadmiseks komisjoni, nõukogu ning USA justiitsministeeriumi ja sisejulgeolekuministeeriumi esindajatest koosneva kõrgetasemelise töörühma äsjase loomise, mis moodustab ELi–USA julgeolekualase dialoogi poliitilise raamistiku, mis hõlmab terrorismile lähenemise erinevusi ning ajutise komisjoni töstatatud mureküsimus; peab vajalikuks ühendada nimetatud kõrgetasemelises töörühmas Euroopa Parlament ja USA Kongress ning avaldada töörühma päevakorrad, koosolekute protokollid, uuritud dokumendid ja vastu võetud otsused, et tagada ja suurendada selle demokraatlikku seaduslikkust ja läbipaistvust;

196. julgustab Euroopa riike kolmandates riikides sõjaliste operatsioonide läbiviimisel:

— tagama, et iga nende sõjaväeliste jõudude rajatud kinnipidamiskeskus alluks poliitilisele ja kohtujärelevalvele ega lubaks suhtlemisvõimaluseta kinnipidamist;

— võtaks aktiivseid meetmeid takistamiseks kõigil teistel ametivõimudel kasutada kinnipidamiskeskusi, mis ei allu poliitilisele ja kohtujärelevalvele või kus lubatakse suhtlemisvõimaluseta kinnipidamist;

Juriidilised soovitusel

197. on seisukohal, et Euroopa Parlamendi ajutise uurimiskomisjoni volitusi tuleks tugevdada ja parlamendi uurimisõigust reguleerivat institutsioonidevahelist otsust vastavalt muuta;

198. on seisukohal, et Euroopa Parlament peaks olema piisavalt kaasatud, kui ühendus või Euroopa Liit võtavad vastu kodanikuõigusi ja -vabadusi puudutavad meetmed;

199. nõuab kohase ja struktureeritud koostöösüsteemi loomist Euroopa Parlamendi ja pädevate ÜRO ning Euroopa Nõukogu organite vahel Euroopa Liidu sisejulgeolekut puudutavate küsimustega tegelemisel;

200. nõuab tõhustatud koostööd riikide parlamentidega, et jagada kogu rahvusvahelise terrorismi vastu võitlemisega seotud avalikkusele kättesaadavat teavet;

201. rõhutab terrorismi ühise määratluse olulisust ja nõuab rahvusvahelise õiguse raamistikus tõhusate õiguslike vahendite rajamist terrorismivastseks võitluseks; usub, et ÜRO on kõige sobivam organisatsioon nimetatud mõiste määratlemiseks;

SALATEENISTUSED

202. toetab täielikult Euroopa Nõukogu peasekretäri Terry Davise järeldusi järelevalve- ja kohtuliku kontrolli mehhanismide puudumise kohta, nagu väljendatud dokumendis peasekretäri raportite järelmeetmete kohta Euroopa inimõiguste konventsiooni artikli 52 alusel, ja eeldab, et tema soovitusi nõuetekohaselt arvesse võetakse; kutsub liikmesriike üles pakkuma piisavat ja tõhusat parlamentaarset järelevalvet (asutades järelevalvekomisjonid, kellel on asjakohased volitused juurdepääsuks dokumentidele ja eelarvega seotud teabele) ning õiguslikku järelevalvet oma sala- ja luureteenistuste üle ning ametlike ja mitteametlike võrgustike üle, kuhu need kuuluvad;

203. peab vajalikuks edendada liikmesriikide luureorganite järelevalvekomiteede konverentsi, millesse Euroopa Parlament peaks täielikult kaasatud olema;

204. on seisukohal, et kõikidel Euroopa riikidel peaksid olema riiklikud eriseadused, et reguleerida ja jälgida kolmandate riikide salateenistuste tegevust nende riiklikul territooriumil, et tagada ka nende tegevuse parem jälgimine ja järelevalve ning sanktsioneerida ebaseaduslikke tegusid või meetmeid, eelkõige neid, mis rikuvad inimõigusi;

205. leiab liikmesriikide sala- ja julgeolekuteenistuste vahelise koostöö tugevdamise olevat väga soovitava, seda kas siis mitmepoolsel alusel, eelistatavalt ELi raamistikus, või kahepoolsel alusel tingimusel, et selle jaoks luuakse õiguslik raamistik, mis tagab täieliku demokraatliku parlamentaarse ja kohtuliku kontrolli ning et kogu aeg austatakse ja kaitstakse inimõigusi;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

206. nõuab tungivalt, et nõukogu ja liikmesriigid looksid prioriteedina ühise ja koordineeritud luuretegevuse demokraatliku jälgimis- ja kontrollisüsteemi Euroopa tasandil; pakub Euroopa Parlamendile olulist rolli kõnealuses jälgimis- ja kontrollisüsteemis;

LENNULIIKLUS

207. nõuab tungivalt, et liikmesriigid tagaksid Chicago konventsiooni artikli 3 õige rakendamise, millega välistatakse konventsiooni reguleerimisalast riiklike teenistuste lennukid, nii et kõik sõjaväe ja/või politseilennukid saavad lennata üle või maanduda teise riigi territooriumil üksnes eelnevalt taotletud loa alusel; ja et nimetatud konventsiooni kohaselt kehtestatakse inspekteerimissüsteemid kõikide LKA opereeritavate lennukite suhtes, mida teadaolevalt on kasutatud erakorraliseks üleviimiseks või mida selles kahtlustatakse;

208. kustub liikmesriike üles võtma piisavaid meetmeid tagamaks, et ülelennulube sõjaväe ja/või politseilennukitele antakse üksnes siis, kui esitatakse ka garantiid inimõiguste austamise ja järelevalve kohta;

209. peab vajalikuks tagada tulemusrikkalt nii ELi kui siseriiklikul tasandil Tokyo konventsiooni täitmine kuritegude ja teatud teiste tegude sooritamise kohta õhusõiduki pardal, nii et jurisdiktsiooni rakendataks kõigi mitmepoolsetest rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevate kohustuste järgimise tagamiseks, eelkõige mis puudutab inimõiguste kaitset, ja et vajadusel tuleks teostada pardal kontrolle;

210. kutsub komisjoni üles võtma vastu kohased õigusloomega seotud ettepanekud transpordiohutuse kohta, nagu on sätestatud EÜ asutamislepingu artiklis 71, võttes arvesse käesolevas resolutsioonis sisalduvaid soovitusi;

211. tuletab meelde ühenduse pädevust transpordi ja eriti transpordi turvalisuse valdkonnas; palub seetõttu komisjonil võtta viivitamatult meetmed tagamaks, et Euroopa Nõukogu peasekretäri ning Euroopa Parlamendi antud soovitusi rakendatakse;

212. kutsub komisjoni üles kaaluma Euroopa õhuruumi kasutamist, seiret ja juhtimist, ELi lennujaamade kasutamist ja mittekommertslennunduse seiret käsitlevate eeskirjade vastuvõtmist;

RAHVUSVAHELISED KONVENTSIOONID JA KOKKULEPPED

213. nõuab tungivalt, et liikmesriigid, kes seda veel teinud ei ole, ratifitseeriks võimalikult kiiresti 2003. aasta ELi ja USA vahelise väljaandmise kokkuleppe, võttes samas piisavaid meetmeid, et vältida kokkuleppe artikli 12 valesti tõlgendamist, tagades seejuures, et kokkuleppe reguleerimisala ei laiene üle ametliku väljaandmise ja ei seadusta erakorralisi üleviimisi;

214. kutsub Euroopa riike üles ratifitseerima ja rakendama ÜRO Peaassamblee inimõiguste nõukogus 20. detsembril 2006. aastal vastu võetud kõigi isikute sunniviisilise kadumise eest kaitsmise rahvusvahelise konventsiooni;

215. usub, et ÜRO piinamise vastase konventsiooni kohase tõlgendamise ja täitmise tagamiseks peaksid kõik Euroopa riigid tagama, et nende piinamise määratlus vastab konventsiooni artiklile 1 ja et piinamise keelustamisega seonduvaid kohustusi täidetakse lisaks sellele ka kõnealuse konventsiooni artiklis 16 viidatud muu julma, ebainimliku või alandava kohtlemise või karistuse suhtes; on seisukohal, et kõik Euroopa riigid peaksid tagama, et kõnealuse konventsiooni artiklit 3 rakendatakse nõuetekohaselt, eelkõige seoses nende salateenistuste tegevusega;

216. märgib, et kuna kaitse välja- või tagasisaatmise eest on Euroopa inimõiguste konventsiooni raames kõrgem kui piinamise vastase konventsiooni raames, peaksid Euroopa riigid kõigil juhtudel tagama Euroopa inimõiguste konventsiooni poolt pakutava kaitse; tuletab kõnealuses kontekstis meelde, et mittetagasisaatmise põhimõtet tunnustab ka Euroopa Ühenduste Kohus;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

217. kutsub kõiki Euroopa riike üles allkirjastama ja ratifitseerima piinamise vastase konventsiooni fakultatiivset protokollit ja looma kinnipidamiskohtade järelevalve sõltumatuid siseriiklikke mehhanisme; rõhutab vajadust tagada, et kõik sellised erinevate rahvusvaheliste inimõigustealaste konventsioonide raames kasutatavad menetlused on kooskõlas;

218. on seisukohal, et CPT-le tuleks ilma viivituse või takistuseta anda juurdepääs kõikidele kinnipidamiskohtadele Euroopa riikides, sealhulgas välisriikide sõjaväebaasidele ning esitada kogu sellise kinnipidamisega seonduv asjaomane teave, ja et seetõttu tuleks läbi vadata igasugused CPT juurdepääsu piiravad kahepoolsed kokkulepped;

219. nõuab, et kõik Euroopa riigid vastaksid Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi sätetele;

220. on veendunud, et Euroopa Liit peaks julgustama kõiki kolmandaid riike ühinema ÜRO piinamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokolliga ja ÜRO konventsiooniga sunniviisiliste kadumiste kohta;

221. palub Euroopa riikidel kehtestada selged eeskirjad, mis näevad inimõigusi rikkuva ebaseadusliku tegevuse eest ette riigi immuniteedi äravõtmise võimaluse;

Administratiivsed soovitused (ELi tasandil)

222. on seisukohal, et kõiki nõukogu sisetalitust (muu hulgas poliitikaüksust ja kriisivaatluskeskust) ja komisjoni sisetalitust (välissuhete peadirektoraadi kriisihaldus- ja konfliktienetusüksus ning õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi asjaomased talitused) tuleks ELi julgeolekustrateegia ja terrorismivastase strateegia rakendamise raames ning tihedas koostöös kõigi liikmesriikidega tugevdada ja et nende koostööd omavahel ja ka liikmesriikidega tuleks selgelt reguleerida ja tagada andmekaitse; on seisukohal, et Euroopa Parlament tuleks kõnealusesse küsimusse täielikult kaasata, andes talle riiklike parlamentaarsete järelevalvekomisjonidega sarnased järelevalvealased volitused, ja et Euroopa Kohtule tuleks anda pädevus antud küsimuses; rõhutab, et ELi pädevust terrorismi vastu võitlemise valdkonnas tuleks märkimisväärselt tugevdada;

ELi suhted kolmandate riikidega

223. nõuab tungivalt, et Euroopa Liit rõhutaks oma kontaktide puhul kolmandate riikidega, et rahvusvahelises terrorismivastase võitluses on kohaseks õiguslikuks raamistikuks kriminaalõigus ja rahvusvaheline inimõigusi käsitlev õigus;

224. rõhutab vajadust julgeolekuküsimusi käsitleva poliitilise dialoogi järele Ameerika Ühendriikide ja teiste Euroopa Liidu strateegiliste partneritega, et võidelda terrorismi vastu tõhusalt ja õiguslike vahenditega;

225. kutsub Euroopa Liitu üles meelde tuletama, et „demokraatliku klausli” täielik kohaldamine on liidu ja kolmandate riikide suhetes fundamentaalse tähtsusega, eriti nende riikide puhul, kellega liit on kokkuleppeid sõlminud; kutsub Egiptuse, Jordania, Süüria ja Maroko valitsusi üles andma selgitusi oma rolli kohta erakorraliste üleviimiste programmis;

226. on kindlalt veendunud, et ÜRO raames on vaja propageerida kõigi julgeoleku- ja militaarteenistuste käitumiseeskirju, mis põhinevad inimõiguste austamisel, humanitaarõigusel ja demokraatlikul poliitilisel kontrollil, sarnaselt Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni julgeoleku poliitilis-militaarsete aspektidega seotud 1994. aasta käitumiseeskirjale;

Kolmapäev, 14. veebruar 2007

Lõppjärelused

227. rõhutab temale antud volitusi ja tema käsutuses olnud aega ning uuritud tegevuse salajast olemust arvesse võttes, et ajutisel parlamendikomisjonil ei võimaldatud kõiki oma mandaadiga seotud kuritarvitusi ja rikkumisi põhjalikult uurida ja tema lõppjärelused pole seega ammendavad;

228. tuletab meelde Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 sätestatud põhimõtteid ja väärtusi, mille Euroopa Liit põhineb ning kutsub ELi institutsioone täitma oma Euroopa Liidu lepingu artiklist 7 ja lepingute kõigist teistest asjaomastest sätetest tulenevaid kohustusi ning võtma ajutise komisjoni töö lõppjäreldusi, ajutise komisjoni uuringute käigus avalikuks tulnud asjaolusid ja tulevikus selguda võivaid asjaolusid arvesse võttes kõik asjakohased meetmed; eeldab, et nõukogu avaldab survet kõikidele asjaomastele valitsustele, et nad annaksid nõukogule ja komisjonile täielikud ja põhjalikud andmed, ja alustab vajadusel kuulamisi ja tellib viivitamatult sõltumatu uurimise;

229. usub, et ei ole järgitud lepingutes sätestatud lojaalse koostöö põhimõtet, mis kohustab liikmesriike ja ELi institutsioone võtma meetmeid, et tagada, et täidetakse nende lepingujärgsed kohustused, nagu inimõiguste austamine, või kohustused, mis tulenevad ELi institutsioonide võetud meetmetest, nagu töö väljaselgitamine väidetavate LKA lendude ja vanglate kohta, ja et hõlbustada ELi ülesannete täideviimist ja eesmärkide saavutamist;

230. tuletab meelde, et Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktika kohaselt kannab allkirjutanud riik Euroopa inimõiguste konventsiooni sätete ja seega ka Euroopa Liidu lepingu artikli 6 normide olulise rikkumise eest vastutust mitte ainult juhul, kui tema otsest vastutust on võimalik väljaspool põhjendatud kahtlust kindlaks teha, vaid ka siis, kui ta ei pea kinni oma positiivsest kohustusest läbi viia selliste rikkumiste õigustatud väidete sõltumatu ja erapooletu uurimine;

231. võtab teadmiseks tunnustatud massiteabevahendite teated erakorralise üleviimise, ebaseadusliku kinnipidamise ja süstemaatilise piinamise jätkumise kohta, kuhu on kaasatud palju inimesi, ja võttes arvesse USA praeguse valitsuse teadet, et erakorralise üleviimise ja salajaste kinnipidamiskohtade kasutamine jätkub; nõuab seetõttu ELi ja USA vahelist terrorismivastase võitluse alast tippkohtumist, et püüda teha lõpp sellisele ebainimlikule ja ebaseaduslikule praktikale, ja nõuda tungivalt, et terrorismivastase võitlusega seotud koostöö ühtiks inimõigustealase ja piinamisevastase rahvusvahelise lepingu kohustustega;

232. teeb oma kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile, vajadusel koostöös väliskomisjoniga, eriti selle inimõiguste allkomisjoniga ülesandeks teostada ajutise komisjoni töö poliitilist järelkontrolli ning jälgida arenguid ja eriti juhul, kui nõukogu ja/või komisjon ei ole võtnud ühtegi asjakohast meetet, määrata kindlaks, kas on olemas selge oht Euroopa Liidu aluseks olevate põhimõtete ja väärtuste tõsiseks rikkumiseks, ja soovitada sellega seoses vajalike resolutsioonide vastuvõtmist, võttes aluseks Euroopa Liidu lepingu artikleid 6 ja 7;

233. palub oma peasekretäril avaldada vähemalt määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaselt kõik saadud, koostatud ja uuritud dokumendid ning ajutise komisjoni töödokumendid Internetis ja mis tahes muul sobival viisil ja kutsub peasekretäri üles tagama, et arenguid ajutise komisjoni pädevusse kuuluvates valdkondades jälgitakse ka pärast ajutise komisjoni laialisaatmist;

*

* *

234. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide, kandidaatriikide ja assotsieerunud riikidele valitsustele ja parlamentidele ning Euroopa Nõukogule, NATOLE, ÜROle ja Ameerika Ühendriikide valitsusele ja Kongressi mõlemale kojale ning paluda neil hoida Euroopa Parlamenti kursis kõikide arengutega, mis võivad toimuda ajutise komisjoni pädevusse kuuluvates valdkondades.